

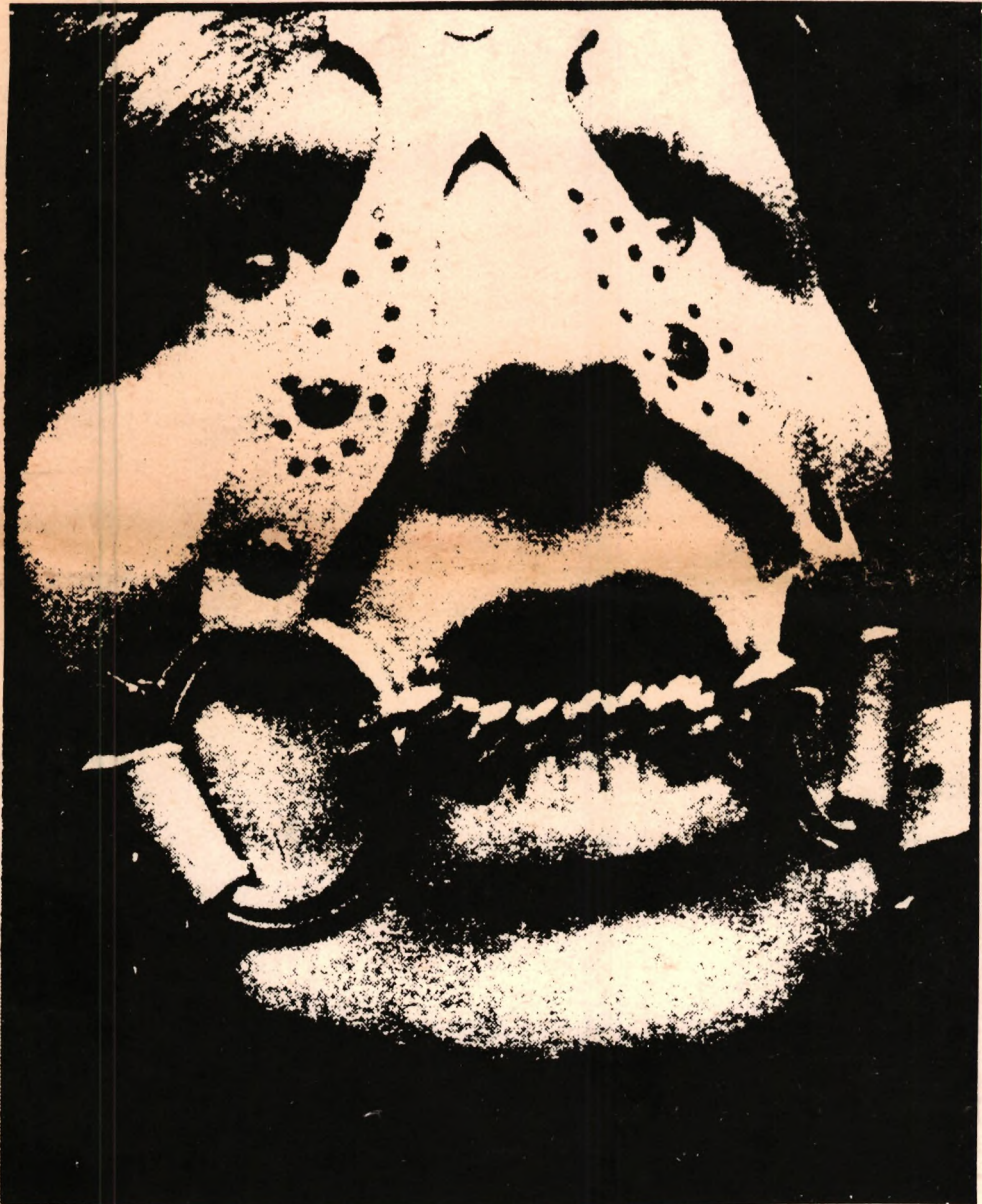
ARBETAR MAKT

NR 4

1975, Årg.4, Pris 2:-

**KAMP MOT KVINNOFÖRTRYCKET
FÖR MÄNSKLIGHETENS FRIGÖRELSE
FÖR KOMMUNISMEN**

DAGHEMMEN SID 10
FAMILJEN SID 11

**KAMP MOT IMPERIALISMEN
LEVE DEN PROLETÄRA
INTERNATIONALISMEN**

**FNL OCH FUNK
SEGRAR** SID 2

**STÖD
SKOGSARBETARNA**
POSTGIRO 41 24 50 - 9

När detta skrivs (13/4) är c:a 15 000 av Sveriges c:a 25 000 skogsarbetare ute i strejk för fast månadslön. Och för var dag som går sprider sig strejken söderut. Sakta men säkert förlorar alltfler skogsarbetare tilltron till sin ynkliga förbundsledning, och väljer den självständiga kampens väg för att driva igenom sitt krav.

Förbundet Arbetarmakt har runt om i landet tagit initiativ till bildandet av stödkommittéer för skogsarbetarna. Genom penninginsamlingar, försäljning av de sk skogstierna (se bilden här jämte) och stöduttalanden vill vi verka för ett så offensivt och mangrant stöd som möjligt, för skogsarbetarnas riktiga kamp. KOM MED I SOLIDARITETSARBETET, KAMRAT!

10

Kronor

Serie C

Nr 0210

1975

SKOGS-Tian

för

månadslön i skogen

Din tia går oavkortat till Skogsarbetarnas
Kampfond, Box 1, 921 00 Lycksele.
Postgiro 41 24 50 - 9

SEGER ÅT FNL OCH FUNK

De indokinesiska befrielseörelserna FNL och FUNK står utanför sina respektive fienders huvudstäder Saigon och Phnom Penh. För FNL har det på sina ställen inte ens varit fråga om några verkliga strider för att nå denna position, utan man har i stort sätt bara marscherat framåt. Moralen och disciplinen i Saigonmarionetternas armé är mycket dålig, för vad skulle soldaterna i denna armé ha att kämpa för?

Thiuss desperation visar sig tydligt när han, likt Hitler, sänker värnpliktsåldern för att täcka upp förlusterna som gjorts genom alla deserteringar den senaste tiden. Att denna åtgärd skulle kunna stoppa FNLs offensiv får väl betraktas som någonting helt omöjligt. Det enda den kan resultera i är att dra ut på striderna några dagar eller veckor till.

Den amerikanske presidenten Fords vädjan om tre miljarder (!) i vapenhjälp till Saigon kommer knappast att gå igenom i den amerikanska kongressen, där man börjat inse att någon "seger för frihetens bastion i Sydostasien" inte längre är möjlig. Ställ de tre miljonerna i vapenhjälp mot den ynka miljard han vill ge i "humanitär hjälp", så vet vi vad denne "räddare" av flyktningbarn är för en figur!

Att imperialismen skulle kunna segra i Kambodja, har nu tom, gått ur skallen på den tröge optimismen till president i USA, då han på torsdagen 10/4 lät bli att upprepa sin vädjan till kongressen om 222 miljoner dollar om hjälp till "regeringen" i Phnom Penh.

SEGER ÅT FNL OCH FUNK - KROSSA JUNTORNA
I PHNOM PENH OCH SAIGON
KROSSA USA-IMPERIALISMEN
BRYT MED SAIGON - ERKÄNN PRR

STÖD FNL - PG 400499-0
STÖD FUNK - PG 401665-5

BLIR INDOKINA SOCIALISTISKT NU?

Blir Indokina socialistiskt nu, när FNL och FUNK tillkämpat sig i stort sett hela Vietnams och Kambodjas landarealer? Det är säkert många som ställer sig den frågan.

Eftersom våra åsikter om detta så radikalt skiljer sig från övriga "vänstern" vill vi gärna passa på tillfället att "utså vissa tvivel" i den vägen.

Klassammansättningen och programmet för befrielseörelserna i Vietnam (FNL) och Kambodja (FUNK) är knappast sådana, att den numerärt sett obetydliga arbetarklassen i dessa länder lär komma till makten i och med FUNK:s och FNL:s slutgiltiga seger. Historiska erfarenheter av de av Sovjet- och Kina "kommunistiska" påverkade länderna i den sk. "tredje världen" rubbar oss knappast från den åsikten. Snarare tvärtom. Industriellt efterblivna och borgerliga länder med ett större eller mindre inslag av statsbyråkratism (Sovjet- och Kinaideologi) är därför snarare vad man kan se fram mot för Vietnams och Kambodjas del.

Varför stöder vi i Förbundet Arbetarmakt då FNL och FUNK? Ja, inte är det av "opportunist", om någon skulle misstänka det. Vi stöder FNL och FUNK av den enkla anledningen att en seger för dessa nationella befrielseörelser innebär ett kraftigt slag mot imperialismen, och på sikt ger såväl det vietnamesiska, kambodjanska och varje annat förslavat folk ett bättre liv och en tilltro till att kamp faktiskt lönar sig.

PRENUMERERA!
pg 381300-3
12 nr för 30:-

**kamrat,
glöm inte stödfonden!**

pg 23 71 77-1

De Förenade FNL Grupperna (DFFG) har gått ut med parollen "USA måste följa Parisavtalet" som riktlinje och huvudparoll i solidaritetsarbetet de två åren efter avtalats upprättande. Men hur ska vi ställa oss nu, när även FNL/PRR "bryter" mot detta avtal? Var Parisavtalet någonsin en stor seger för Vietnams folk, som DFFG uttryckte det? Var det verkligen inte en kompromiss som Vietnams folk tvingades skriva under efter urskilningslös terror från USA-imperialisternas sida?

Att springa och hylla ett avtal som inte gav Vietnams folk makten genom FNL/PRR utan som har gett Saigonjuntan andrum och möjlighet till fortsatt terror, måste betraktas som ytterst felaktigt, i synnerhet nu när FNLs seger står för dörren. Nu måste istället solidaritetsarbetet inriktas på ett stöd till den slutgiltiga segern för FNL/PRR. Vi ska naturligtvis inte ställa några krav på Vietnams folk att följa ett avtal som inte gett dem den slutgiltiga segern!

Vad har USA-imperialisterna någonsin haft för rätt att ställa några som helst krav på det vietnamesiska folket? Det nya uppsvinget i Vietnam och Kambodja kräver ett liknande uppsving i solidaritetsrörelsen för att kunna ge dem en chans att kunna bygga upp sina hårt krigsdrabbade länder. Den svenska regeringens hycklande inställning till ett erkännande av PRR måste avslöjas och ändras genom en kraftfull opinion.

Varför demonstrerar vi 1:a maj?

Islutet av 1800-talet började arbetarnas kamp ta sig allt mer organiserade uttryck. Den stora parollen under denna tid var 8 timmars arbetsdag. För att ge eftertryck åt det kravet organiserade man i USA 1886 en demonstration för kravet. Vid denna demonstration började polisen provocera arbetarna, sex arbetare dödades och flera skadades. Några dagar senare arresterades sju anarkister, dömdes till döden och avrättades 1887.

TVå år senare bildades 2:a Internationalen. Vid dess konstituerande kongress beslöt man arrangera demonstrationer i alla medlemsländer för kravet på åtta timmars arbetsdag. För att fira minnet av de arbetare som mördades 1886, valdes första maj till demonstrationsdag. Det visade sig snart att 1:a maj-demonstrationerna slagit an i arbetarklassen. Sedan gammalt firades den dagen som den dagen då våren kom tillbaka efter en tid av mörker och snö. Nu blev dagen en symbol för socialismens genombrott. Genom första maj visade arbetarklassen sin gemensamma kollektiva styrka man gjorde helt självständigt 1:a maj till sin egen fridag. 1:a maj blev snart en "kungörelse av arbetarklassens fasta vilja att genom social omgestaltung undanröja klassolikheter och så beträda den enda väg, som för tillfred i inom varje folk, som till internationell fred" (Internationals manifest 1893)

I Sverige samlade de första demonstrationerna 1890 20 000 deltagare i Stockholm, 25 000 i Göteborg och 20 000 i Malmö. Under årens gång har demonstrationerna blivit alltmer urvattnade på sitt socialistiska innehåll. Detta beroende på arbetarorganisationernas reformistiska utveckling. Under andra världskriget visade de s.k. "demokratiska partierna" sin goda vilja att förena arbetarklass och kapital genom att i spetsen för tagen gå arm i arm. Efter kriget har demonstrationerna blivit det enda tillfället under året då sossarna åtminstone lyssnar till Internationalen. Sjunga har dom inte längre mage till. En naturlig utveckling har därför varit att antalet demonstrerande stadigt har minskat.

Vi i Förbundet Arbetarmakt tänker även i år demonstrera för socialismen på 1:a maj. Detta innebär att vi inte kan gå demonstrationståg anordnade av stalinister i den gamla eller nya tappningen.

Detta för att vi inte har någon som helst gemensam syn med dem vad det gäller socialismens innebörd; arbetarmakt genom arbetarråd, eller vägen dit; arbetarklassens självständiga kamp och organisation. Hur tagen kommer att se ut i de olika delarna av landet, är lite svårt att säga i presslägningsögonblicket. Tid och plats meddelas lokalt.

BLI OMBUD!
KONTAKTA REDAKTIONEN!

Tidningen
ARBETARMAKT

Årgång 4, nr 4/75
Organ för Förbundet Arbetarmakt

Ansvarig utgivare: Helena Bertilsson

Adress: Tidningen ARBETARMAKT
Box 9028
102 71 STOCKHOLM 9.

Redaktionens nya telefon: 08/68 46 79

Prenumeration: för 12 nummer:

Vanlig prenumeration:	30:-
Stödprenumeration	50:-
Garantprenumeration	100:-

Postgiro vid prenumeration: 38 13 00-3

Postgiro vid redovisning, ombuds försäljning: 20 21 02-0

Postgiro till STÖDFONDEN: 23 71 77-1

Postgiro vid beställningar av äldre nummer och dyl.: 20 75 76-0

Tryck: AB Prinkipo Offsettryck
Stockholm, april 1975

Detta nummer presslagt 14 april 1975

Manuskript och illustrationer till nästa nummer (nr 5/75) ska vara redaktionen tillhanda senast 6 maj.

Ombud finns för närvarande på följande orter:

Göteborg, Halmstad, Haparanda, Helsingborg, Härnösand, Jönköping, Kramfors, Kristinehamn, Malmö, Lund, Motala, Norrahammar, Uddevalla, Stockholm, Trondheim och Östersund.

Eftertryck endast med angivande av källan.

STÖD SKOGSARBETARNAS KAMP
PG 41 74 50-9

KAMP FÖR VETORÄTT PÅ GRAFITINDUSTRI

"I den lokala fackklubben har en klick vänsteranhängare styrt och ställt efter behag...", "...nominerat sig själva som förhandlare...", "...piskat upp antiamerikanska stämningar..."

Detta är bara några i högen av de tillmälen som borgarpressen i Härnösand, den mörkblått reaktionära Västernorrlands Allehanda, använt i sin intensiva kampanj mot de stridbara arbetarna på Härnösandsfabriken Great Lakes Carbon Sweden AB, GLCSAB.

AKTIVITET

GLC-arbetarna har alltsedan fabriken satte igång för ett par år sedan gjort klart att man inte tänker låta sig hunsas hur som helst. Missnöje med arbetsmiljön på fabriken, en grafitindustri som bl.a. tillverkar elektroder, och förhållandena i övrigt, har lett till en aktivitet som man på få fabriker i Sverige kan hitta en motsvarighet.

Ola Risberg, vice ordförande i fabriksklubben tv. och Fabriks förbundsjurist Urban Wiklund, suppleant resp. ledamot för arbetarna i bolagsstyrelsen.

Men för att förstå denna aktivitet, måste vi se hur situationen utvecklats för arbetarna på fabriken. ARBETARMAKT har talat med Ola Risberg som är vice ordförande i fabriksklubben och avdelningsordförande i Fabriksarbetarförbundet i Härnösand. Han är kommunist, även om han inte delar Förbundet Arbetar-makts åsikter i allt. Han är med i Marxist-Leninistiska Kampförbundet, MLK, en av de vänstergrupper i Sverige som vill "göra facket till en kamporganisation". Vi i Förbundet Arbetarmakt delar inte MLK:s fackliga linje. Men Ola Risbergs informationer och kommentarer om läget på GLC är icke desto mindre intressanta och utgör viktig information för alla arbetare.

TASKIG SKÖTSEL

GLCS ägs till lika delar av Gränse-verken och den amerikanska multinationella koncernen GLCC. Ganska snabbt så skar sig samarbetet mellan ägarna. Man hade upprättat ett huvudavtal som innebar att om det blev motsättningar så skulle en skiljenämnd under tingsrätten sättas in.

När motsättningarna kom i dagen i slutet av 1973 sattes denna skiljenämnd in. På ett styrelsemöte enades man om att upprätta en s k likvidationsbalansräkning. Denna innebar att om någon ägare misstänker att mer än 2/3 av aktiekapitalet är förbrukat så ska en sådan balansräkning upprättas.

Visar det sig att detta aktiekapital är förbrukat så ska fabriken försälas till bästa möjliga pris. I början av 1974 gick plötsligt GLCC mot "likvidationen". Man föresatte sig istället att täcka förlusterna för året ut. Gränseverken satte sig då på tvären med motiveringen att detta inte var "företagsekonomiskt försvarbart" och så att GLCC fick ta på sig hela ansvaret för ekonomin.

ARBETSMILJÖN

Det var arbetsmiljön som först väckte berättigat missnöje bland jobbarna. Men kraven hade inte formulerats tillräckligt skarpt. Då nu amerikanerna började härja satte man igång en rov-

drift utan like på fabriken. Material och maskiner kördes ner genom inskränkt underhållning och förslitet material ersattes inte.

Arbetsmiljön blev självfallet mycket sämre av detta.

På hösten -74 stoppade t ex huvudskyddsombudet driften på samtliga traverser. Grafiteringsavdelningen stängdes också av skyddsombudet där, men Yrkesinspektionen fann inget fel och öppnade avdelningen igen. Mot detta tog arbetarna ett protestuttalande.

HÄRDARE KAMP

På våren -74 var det avtalsrörelse på GLCS. Man hade det tidigare än andra fabriker. Man lyckades, bland annat med en smärre strejkaktion, kämpa till sig hyggliga 3 kr i generellt påslag (cirka). Det var på håret att det blev strejk i hela fabriken och att fackklubben då avsatt sig själv. Men med några få rösters övervikt på ett stormöte räddades arbetsfreden åt arbetsköparna.

Vad som tidigare hade hänt i styrelsen visste arbetarna väldigt lite om. Förre ordföranden Torbjörn Ohrsell som då satt i bolagsstyrelsen, gav många felaktiga informationer. På förfrågan om vad som avhandlades i styrelsen hade han ett standardsvar: "Hemligt!"

På hösten avsattes Ohrsell från alla uppdrag i klubb, avdelning och bolagsstyrelse. Fabriks förbundsjurist Urban Wiklund blev istället arbetarnas representant i styrelsen. Ola Risberg valdes in som suppleant.

Man började riva i bolagets affärer och såg att många skumma transaktioner hade gjorts, i vanlig ordning över huvudet på arbetarna.

Ola:

-Arbetarna såg att det främsta hotet var att fabriken skulle slå igen. Detta och den usla arbetsmiljön är två viktiga faktorer som gjort att arbetarna hela tiden engagerat sig starkt i facket. Vårans målsättning har varit att samtliga arbetare ska få ta ställning till alla frågor på stormöten. Fackmötena har också oftast varit väldigt välbesökta.

FÖRETAGSNÄMNDEN

Man såg att amerikanerna kort och gott skötte det hela uselt, och det var ju arbetarna själva som det gick ut över.

Kampstämningen blev allt högre, och företagsnämnden tog på arbetarnas förslag ett uttalande, där man fördömde rovdriften och sa att man ville ha bort amerikanerna. I företagsnämnden på GLCS är det fem representanter för jobbarna, fem för tjänstemännen och tre för företaget.

Ett avtal tecknades mellan Gränseverken och GLCC, som gick ut på att GLCC skulle köpa ut Gränseverken. Som villkor för att godkänna avtalet ställde Gränseverken att det skulle godkännas av "personalorganisationerna". Detta är verkligen originellt på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetarna och tjänstemännen enades på ett stormöte om att ställa 13 krav på amerikanerna för att acceptera dem som ägare. Bl.a. krävde man: skyddskommitténs krav på arbetsmiljön skulle tillgodoses, vetorätt vid inköp av maskiner och utrustning, alla förbehåll från GLCC:s sida skulle bort, en finansieringsplan skulle göras upp och godkännas av arbetarna, omfattande arbetarinflytande över personalpolitiken, pappren på bordet om alla affärer och ekonomin, arbetarna skulle godkänna tillsättandet av VD (Verkställande Direktör), vetorätt och förslagsrätt på bolagsstämmorna, ett arbetsutskott skulle tillsättas med en representant från fabriksklubben, en från SIF(tjänstemännens fack) och VD.

STATEN RYCKER IN

GLCC sa som väntat nej och kom med motförslag, vilket arbetarna förkastade eftersom det var uselt.

Strax före jul började staten förhandla med GLCC. Mot alla odds hade staten i förhandlingarna tagit arbetarnas kravlista, lagt till och t.o.m. spetsat till den lite. Förhandlingarna strandade.

GLC-arbetare efter mötet i början av november i fjol, där man enigt krävde bl.a. att bolagsstyrelsen ska ha en majoritet av statliga representanter och anställda, vetorätt på bolagsstämman och att skyddskommittén omgäende ska ha fem miljoner till arbetsmiljöfrågor.

När detta skrivs har inget nytt hänt. Bolaget har "inställt betalningarna", vilket innebär att fordringsägarna inte får betalt. En "godeman" ska försöka få till stånd ett sk. "ackord", en överenskommen kommission med fordringsägarna.

Detta är läget idag. Ola Risberg:

- Jag tror inte dom klappar ihop fabriken. Så dumma är dom inte. Grafiten är idag enormt eftertraktad och inte heller särskilt konjunkturkänslig. Ska man sälja fabriken och få ut något för den, måste man sälja den i drift. Klappar man ihop fabriken har den bara skrotvärde. Är den igång är den värd tiotals miljoner kronor.

KAMPEN FORTSÄTTER

GLCS-arbetarnas kamp fortsätter. Arbetarna har hela tiden varit så gott som 100% eniga. Bara 2-3 personer har röstat emot. En ovanlig och smått fantastisk enighet har också uppnåtts mellan tjänstemän och arbetare. Kampen har ju på många sätt varit gemensam.

Fabriksarbetareförbundet har tvingats agera på ett förhållandevis just sätt. Men denna massiva enhet har naturligtvis retat borgarna till vansinne. Det har bland annat tagit sig uttryck i ledarsidan i Västernorrlands Allehanda. Ett exempel på detta är Västernorrlands Allehandas ryktesspridning i slutet av mars. Man skriver att "många av de kollektivanställda är på väg att lämna Fabriks och LO till förmån för det syndikalistiska SAC". Bakom detta beslut skulle enligt VA ligga bl.a. ett beslut om att Härnösands lokalavdelning av Fabriks ska gå upp i Sundsvalls storavdelning. Ola Risberg:

-Det här är bara rykten. Två fackliga organisationer är det ju bara arbetsköparna som tjänar på. Dessutom är det här med storavdelningar i Fabriks inte samma som i Transport. Vi förlorar så

vitt vi kan bedöma nu inget lokalt på det här. Vi har kvar den lokala förhandlingsrätten och representation vid avtalskonferenser o.dyl. blir desamma som förut. Ekonomin blir möjligen lite sämre.

ENIGHET GER RESULTAT

GLCS-arbetarna har med sitt agerande visat på vad en väl utbyggd enighet kan åstadkomma. Vad som kommer att hända inom den närmaste framtiden är svårt att förutsäga. En sak är dock säker: även om ägandeförhållandena vid Härnösandsfabriken löses och det blir "ordning och reda" så är det bara "symptomet" som åtgärdats. "Sjukdomen" är inte botad. En tryggad sysselsättning kan kapitalismen aldrig erbjuda.

I ett socialistiskt samhälle är sysselsättningen ständigt garanterad genom en arbetarstyrd, planerad ekonomi där man inte tar "företagsekonomiska hänsyn".

I det socialistiska samhället är GLCS-arbetarnas krav en självklarhet: total arbetarmakt på alla nivåer i företaget.

Idag är det givetvis viktigast att ta kamp för de centralaste frågorna: tryggad sysselsättning och en bra arbetsmiljö. Från dessa krav kan GLCS-arbetarna utveckla kampen för vetorätt och arbetarmakt.

Sigge

Efter att ovanstående artikel skrevs, begärde styrelsen för GLC företaget i konkurs. Konkursförvaltaren tar nu över ansvaret för att finna en ny köpare av företaget. Detta tycks innebära att det omedelbara hotet mot "sysselsättningen" för de anställda har minskat. Och arbetarna slipper komma i kläm mellan motstridiga ekonomiska intressen.

"LITEN HANDBOK FÖR SVETSARE"

Nr 2 i skriftserien
"Arbetsmiljö - en maktfråga"
utgiven av
Socialistiska arbetsmiljögruppen
i Stockholm

"Liten handbok för svetsare" heter nr 2 i SARB-serien "Arbetsmiljön - en maktfråga". Broschyren innehåller, med bl a exempel från gjorda undersökningar, en redogörelse för de viktigaste medicinska riskerna som finns vid svetsning. SARB ger också en kortfattad beskrivning av hur man analyserar och mäter svetsrökens innehåll.

Dessutom försöker SARB i "handboken" skissera konturerna av ett kampprogram mot hälso-riskerna. SARB vill, genom exemplet LKAB, visa på att det är endast genom kollektiv kamp som arbetarna når resultat i arbetsmiljöfrågorna.

Socialistiska Arbetsmiljögruppen är en organisation som till största delen består av tekniker och medicinare, men kan ändå stå till tjänst med kunskaper i juridik och psykologi. SARB kan ses som en oavhängig socialistisk frontorganisation i arbetsmiljöfrågan.

Har eller får du problem med miljön på ditt jobb? Kontakta då:

SARB, c/o Bokcaféet, Box 160 37,
103 21 STOCKHOLM

eller:

SARB, Box 2057, 220 02 LUND 2

Dom ställer upp kostnadsfritt och hjälper dig och dina arbetskamrater. Dom nämnda skrifterna kan beställas från ovanstående adresser mot ett pris på 2:-/ex + 50 öre i porto för ett ex, + 10 öre för varje ytterligare ex.

SKOGSARBETARNA RÖJER FÖR MÅNADSLÖN

ARBETARMAKT ger här en bakgrund till strejken i skogen. Skogsarbetet är inte den idyll som många föreställer sig. Hård mekanisering, stress, olycksfall och förslitning tillhör vardagen för skogsarbetaren. Tempot i skogen har hela tiden höjts. Arbetaren har fått betala bolagens ökade profit.

MEKANISERINGEN AV SKOGSBRUKET

Mekaniseringen av skogsbruket började på allvar under 1950-talet. Man övergick från att fälla träden med svans och yxa till att använda motorsåg. I början var sågen så tung att yxan fortfarande behövdes för att kvista träden. Senare kom en lättare typ som gjorde det möjligt att också kvista träden med motorsåg. Hästen, som tidigare hade använts för att släpa stockarna till älvarna, ersattes med traktorer. Mekaniseringen gjorde det möjligt att göra allt större kalhyggen. Skogsarbetet blev, från att ha varit ett relativt fritt jobb, alltmera bundet. Motorsågen och skogsmaskinerna drev upp takten. Stressen i skogen ökade. Prissättningen bedömdes efter de arbetsmoment där rationaliseringen gjort sitt intåg. Det var skogsbolagen, inte skogsarbetaren, som skulle tjäna på motorsågen och traktorerna. Arbetsmoment som inte gick att rationalisera fick skogsarbetarna fortfarande göra på samma sätt som tidigare, för mycket låg betalning. För att maskinerna skulle kunna utnyttjas effektivt fick skogsarbetarna dra ihop stockar utmed sidovägar i skogen. De fick överta hästarnas arbete. De måste nu fälla många fler träd per dag för att komma upp i en dagslön. Man måste springa mellan många fler träd och vintertid skotta sig ner till roten genom all snö. Skogsarbetaren fick visserligen ett procenttillägg för snöskottningen, men som en skogsarbetare uttryckte det: "... Procent på ingenting, blir ingenting..."

Under 1960-talet rationaliserades halva skogsarbetarkåren bort i Sverige. Men rationaliseringen slutar inte med detta. Staten gick in med forskningspengar för att nya maskinsystem skulle utvecklas i skogen. Processorn kom, en maskin som både kvistade och kapade träden. Ett annat system var Logmasystemet där de olika arbetsmomenten var fördelade på flera maskiner. Huggarna, som tidigare hade fällt, kvistat och kapat träden, fick i fortsättningen bara fälla. Några huggare omskolades till traktorförare. De nya maskinerna skulle vara igång hela tiden. Det satsade kapitalet måste utnyttjas så effektivt som möjligt. Skiftesgång infördes och skakar i maskinerna registrerade hur mycket maskinerna var igång. Förarna skulle behandlas med den nya arbetspsykologin för att de skulle identifiera sig med företaget så mycket som möjligt och inte utnyttja den strategiska position de hade. Ett annat sätt för skogsbolagen var att låta arbetare eller småföretagare köpa skogsmaskiner och driva skogsavverkningen på entreprenad. Då behövdes ingen arbetspsykologi när räntor och amorteringar hela tiden drev på. Bolagen slapp härigenom också alla kostnader för maskinernas barnsjukdomar.

VAD DU ÄN GÖR – BÖRJA INTE I SKOGEN

Detta råd har många unga fått som växt upp i områden där skogsbruket har dominerat. Arbetsförhållandena i skogen har alltid varit mycket hårda. Snö, kyla och tungt arbete har varit skogsarbetarens vardag. Mekaniseringen i skogen har inte förändrat dessa villkor. När motorsågen kom ändrades avtalet så att skogsarbetarna blev tvungna att hugga mycket mer för samma lön. Motorsågen underlättade inte arbetet som man från början kunnat tro utan den drev istället på. Bullret från sågen drev skogsarbetaren att jobba snabbare. Avgaserna gjorde att många blev så avgasförgiftade under arbetet att de inte kunde få i sig en matbit när de kom hem. Nya yrkessjukdomar kom. Förutom utslitna

ryggar fick skogsarbetarna efter en tid vita fingrar. Så fort de blev kalla förlorade de känslan. Det var kärlekram. Läkarna vägrade att erkänna sjukdomen för att skogsbolagen skulle slippa betala ut yrkesskadeersättning. Många skogsarbetare fick också sämre hörsel av allt buller från motorsågen. Det händer att skogsarbetare skadas eller krossas av träd som faller på någon annan. Bullret från sågen gör att man varken kan höra att trädet faller eller kamraternas varningsrop. Det är först på senaste åren som skogsbolagen infört enkla säkerhetsanordningar på motorsågarna: kastskydd för att förhindra att sågen far upp mot ansiktet och uppvärmda handtag för att förebygga kärlekram. I de nya skogsmaskinerna slipper skogsarbetare visserligen motorsågens risker men i stället har de stora chanser att få ryggen förstörd av alla skakningar och förstörda nerver av stressen.

DET ÄR INTE BARA TRÄD SOM FÄLLS I SKOGEN

Fortfarande drivs en stor del av skogen speciellt i Norrland med gamla avverkningssystem, dvs skogsarbetaren både fäller, kvistar och kapar träden. En titt i statistiken ger en förklaring. Sedan mitten av sextitalet har kapitalet kapat åt sig en ökande andel av de värden som arbetaren producerar. Genom de sista årens virkesprishöjningar har utvecklingen galopperat iväg. *Man skulle kunna fördubbla lönekostnaderna på en genomsnittlig nordvensk förvaltning denna avverkningsårsong och ändå skulle inte profiten per kubikmeter bli lägre än vad den var så sent som 1971-72.*

Det alltmer uppdrivna tempot i skogen har lett till en utgallring av skogsarbetare där de starkaste blivit kvar. Mellan 1955 och -73 har skogsarbetaren mer än femdubblat sin avverkning per dagsverk. Olycksfallen har följt den ökade arbetsintensiteten. 1955 var det en halv gång farligare att jobba i skogen än att ha ett jobb vilket som helst. 1969 var det över fyra gånger farligare. De helmekaniserade avverkningssystemen ledde till ännu fler olyckor trots att bolagen påstod att det var av omtanke om skogsarbetarnas säkerhet de infördes. Fällarna i dessa system har dubbelt så hög olycksfallsfrekvens som andra skogsarbetare.

Inför denna försämring av arbetsvillkoren med större utsugning och fler olyckor har facket bara predikat återhållsamhet och tålmod. Fackbyråkraternas har förenat sig med bolagsdirektörerna och lovpriat den tekniska utvecklingen, som en garanti för de anställdas trygghet. En trygghet för bolagen att öka sina profiler och lämna efter sig skövlande bygder med arbetare knäckta av skogen. På många ställen i landet har det gått så långt att Skogsarbetareförbundet har döpts om till arbetslöshetskassan.

KAMPEN FÖR MÅNADSLÖN

Kravet på månadslön är inte någonting nytt för i år. I tio års tid har medlemmarna i Skogsarbetarförbundet bearbetat förbundsstyrelsen för att få igenom månadslön. Resultatet har blivit fortsatta raka ackord och försämrade avtal. 1970 övergick man till en ny måttenhet i skogen, från tum till cm, som blev till nackdel för skogsarbetarna. På värkanten strejkade 500 man i Hälsingland och Härjedalen. Resultatet blev ett provavtal med 21:25 kr i fast grundlön per dag.

Förbundsstyrelsen såg sig nu tvingad att ge sken av att de ville lyssna på skogsarbetarna och så kom Skogs Rådslag-70. I 72,4 % av svaren ansåg medlemmarna att månadslön skulle införas omedelbart inom samtliga arbeten inom skogsbruket. Förbundsstyrelsen ansåg sig tvungen att åtminstone kräva månadslön vilket endast resulterade i fortsatta ackord. 1971 gick 1300 man kring Åsele och Överkalix ut i strejk för månadslön. Strejken var dåligt organiserad och efter tre veckor hade den helt slutat utan att ge något resultat. Arbetsköparna och förbundsledningen skaffade sig sedan arbetsro genom att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda löneformsfrågor i skogen.

1973 var arbetsgruppen klar med sin rapport. I 5000 ex. gick den ut till förbundets medlemmar. Över 60 motioner om månadslön kom in till kongressen första jultid. Det blev kongressens huvudfråga. Förbundets linje var att begära förhandlingar om försöksverksamhet med månadslön. Förhandlingarna gick emellertid till reträtt redan i början. De slog i stället in på arbetsköparnas linje och ansåg att arbetarna skulle inte klara av en övergång från rakt ackord till månadslön. Den stora lönespridningen skulle fresta på solidariteten.

Fram på värkanten kom 1974 års avtal. Den fasta löneandelen hade nu kommit upp till stolta 1:27 i timmen. Nu hade man fått ett månadslöneförsök sades det. Visserligen skulle det krävas en omröstning, mera som en formalitet. Men i realiteten var försöksavtalet dåligt och omröstningsreglerna på ett kränkande sätt fixade för att leda till ett nej. Sedan lät man arbetsköparna hålla på ända till den 14 augusti med ett urval av försöksförvaltningar. Månadslönen var meritvärderad. En veckas sjukdom ledde förutom till förlorad arbetsförtjänst också till att man åkte ner en meritklass, vilket betydde en förlust på 225 kr nästa kvartal. Försöksavtalet trycktes bara upp i så få ex. att det bara räckte till de tilltänkta försöksförvaltningarna.

Reglerna för röstningen var en parodi på demokrati. Som regel gällde t.ex.: "Försöket kommer till stånd på de förvaltningar där minst 75 % av de röstberättigade svarat ja härtill, under förutsättning att sådan majoritet uppnåtts inom minst 2 försöksförvaltningar per avtalsområde." Soffliggare och sjuka räk-

nades som nejroster.

Fifflet med omröstningsreglerna gjorde att skogsarbetarna trots stor uppslutning för månadslön inte nådde upp till gränsen. Fifflet var dock alltför uppenbart och arbetsköparna och förbundsledningen var tvungna att göra en taktisk reträtt och prova månadslön inom två förvaltningar. Trots att villkoren för månadslön varit mycket dåliga inom dessa förvaltningar med bl.a. meritvärdering har arbetarna föredragit den framför det raka ackordet.

TILL SVERIGES ARBETARE:

Vi skogsarbetare står nu inför den största konflikt vi någonsin haft med våra arbetsgivare, och vi ämnar kämpa till det yttersta för våra krav, främst då månadslön utan meritvärdering.

Vi har otaliga gånger framfört detta krav och vi har använt alla metoder som står till buds inom ramen för fackligt arbete utom strejk, för att bli hörsamade.

Tyvärr har resultatet av alla ansträngningar blivit endast mycket små framsteg. Då vi nu har anledning att frukta, att även årets avtalsrörelse skall bli en ny stor besvikelse för oss, så har vi tillgripit strejk i skogen för att bryta arbetsgivarnas motstånd. När vi gör det, är det inte för strejkens egen skull, ej heller i desperation eller i behov av att ytterligare demonstrera vårt missnöje. Då vi blåste till strid, var det för att vinna seger, och vi vet vad vi fått oss in i.

Våra motståndare är starka. De kan jämte sina bundsförvanter ställa hela det svenska kapitalistiska systemet mot oss. De behärskar stora delar av vårt lands naturtillgångar, nästan allt av fabriker, varv och verkstäder, många storbanker och multinationellt kapital. Dessutom har de direkt och indirekt inflytande över stora delar av massmedia.

Men vi rädes inte denna starka motståndare. Vi har nämligen en kraft att sätta emot som ingenting kan krossa, om vi bara lyckas mobilisera den i största utsträckning: ARBETARSOLIDARITETEN!

Och vi tror oss ha förmåga därtill, vår kamp berör ju till slut, mer eller mindre, alla lönearbetare i vårt land!

Vi väddar därför till Sveriges samtliga arbetare att stödja vår strejk: Håll möten inom edra föreningar, fackliga och politiska! Stöd skogsarbetarnas krav om månadslön!

Med kamphälsning!
Strejkkommittén

Skogsarbetarnas Kampfond
Box 1
921 00 Lycksele
Postgiro 412 450 - 9

Vi vill bli av med ackordshetsen.
- Folk blir som tokiga och kör slut på sig när varje rörelse är prissatt. - Vi har varit tysta och medgörliga länge nog, men nu är det stopp Detta är några röster från strejkande arbetare.

UPPTAKTEN TILL STREJKEN

Skogsbolagens rekordhög vinst 1974, tillsammans med brist på arbetskraft i skogen skapade förutsättningar för att gå ut hårt i årets avtalsförhandlingar. Många motioner hade kommit in till förbundet med krav på månadslön utan meritvärdering och uppjustering av det relativa löneläget. Vid avtalsrådets sammanträde i december, där riktlinjerna för de kommande förhandlingarna skulle dras upp, nonchalerade man nästan helt dessa krav.

Nu drogs aktiviteter igång på två håll. I trakten av Överkalix började namnlistor cirkulera bland skogsarbetare anställda hos Domänverket med krav på månadslön. I en sektion av Skogsarbetarförbundet i Arjeplog skickade man ut ett upprop till andra skogsarbetare, där man hörde sig för vilket stöd man hade för kravet på månadslön. Detta resulterade i en mängd stormöten inom trädprisområdet (skogsarbetarna har tre avtalsområden där trädprisområdet är det nordligaste). En motion spelade här en grundläggande roll för inriktningen av kampen. Kraven var: Vi kräver att förbundet, avtalsrådet och LO ej skriver på någon uppgörelse förrän löneformsfrågan i trädprisområdet är löst. Vi ställer oss helt avvisande till alla former av bland-ackord. Månadslön på lägst 4000 kr och 25 kr i dagtraktamente. Avtalsförslag för skogsarbetarna skall underställas medlemmarnas avgörande i allmän omröstning. Därest förbundet inte får igenom dessa krav, gå ut i konflikt. Ett extra avtalsråd sammankallas för att diskutera dessa krav.

Stormöten hölls i Arjeplog, Arvidsjaur, Älvsbyn, Vännäs, Hoting, Norsjö och Åsele. Skogsarbetarna var beredda att gå ut i strejk för uppjustering av det relativa löneläget. Detta innebar också att man skulle solidariskt ställa upp för varandra om inte alla fick månadslön.

Skogsarbetarförbundet höll under tiden på att förhandla med skogsbrukets arbetsköpare. Den 6 mars tillkännagavs ett förhandlingsresultat som på lång väg luktade splittringsförsök. Skogsarbetarna i Norrbotten skulle få månadslön medan skogsarbetarna i Västerbotten skulle få en modifierad form av månadslön. Detta innebar 65% fast lön och 35% ackordsdel. Storleken på lönen togs överhuvudtaget inte upp. Detta bud var oacceptabelt. Om skogsarbetarna i Västerbotten enigt gick ut i strejk för ren månadslön skulle skogsarbetarna i Norrbotten också göra det. Så blev fallet. Måndagen den 24 mars blev första strejkdagen. 3000 man stannade hemma. Strejken fick en snabb spridning. Arbetare i Jämtland och Västernorrland strejkade också. Snart var den total i hela trädprisområdet. Ca 10 000 man strejkade.

-Ska skogebolagen få något jobb utfört i skogarna måste man betala för det! Det säger fr.v. Håkan Backman, Valter Svensson, Harry Kristoffersson, Allan Backman och Bosse Backman, skogsarbetare från Solberg utanför Örnsköldsvik.

Skogsarbetarnas huvudkrav var månadslön. Arbetarna krävde att förbundet skulle inleda förhandlingar med deras krav som utgångspunkt. 4000 kr i månadslön och 25 kr i dagstraktamente var alltså ett förhandlingskrav, riktat till förbundet. Ett extra avtalsråd sammankallades för att eventuellt besluta om totalstrejk. Efter ett myc-

ket långt sammanträde visade det sig att förbundsledningen lyckats driva sin linje hårdast. Avtalsrådet vågade varken stödja eller fördöma strejken.

Söndagen den 6 april höll centrala strejkkommittén ett möte där den senaste utvecklingen och avtalsrådets agerande diskuterades. Kraven skärptes nu så att en återgång till arbetet först skulle ske när arbetarna hade fått bindande löften om månadslön. Kravet på månadslön hade nu utvidgats från att gälla enbart trädprisområdet till att också gälla de delar av WDHU-området där man gått i total strejk för dessa krav och inom förvaltningar där man efter omröstning fått enkel majoritet för dessa krav. Strejken spred sig söderut. Hela Härjedalen och större delen av Hälsingland strejkade också. 15 000 man strejkade nu för månadslön.

ORGANISERING

Det vapen skogsarbetarna har i kampen är ARBETARSOLIDARITETEN. Stormötesprincipen har varit den form av organisering och beslutsfattande man valt. Stormöten har diskuterat kraven och utsett strejkkommittéer. Dessa lokala strejkkommittéer har sedan samordnats till en central strejkkommitté. Inom varje arbetslag finns en kontaktman. Detta är ett effektivt system för att hålla kontakterna med alla de strejkande som varit mycket viktigt, särskilt med tanke på de långa avstånden mellan alla arbetsplatser. Ett effektivt informationsystem är nödvändigt för att på sikt kunna behålla enigheten och undgå skadeverkningar från förbundsledningens och makthavarnas propaganda och sabotageförsök.

Arbetarna har genom självständig organisering i kamp för sina krav blivit en maktfaktor. Två krafter ställs här mot varandra, -å ena sidan arbetarsolidariteten och viljan att få igenom sina krav - å den andra skogsbolagen och hela det kapitalistiska systemet. Förbundsstyrelsen har kommit i kläm mellan dessa krafter.

AKTIVT ARBETE FÖR SOLIDARITET

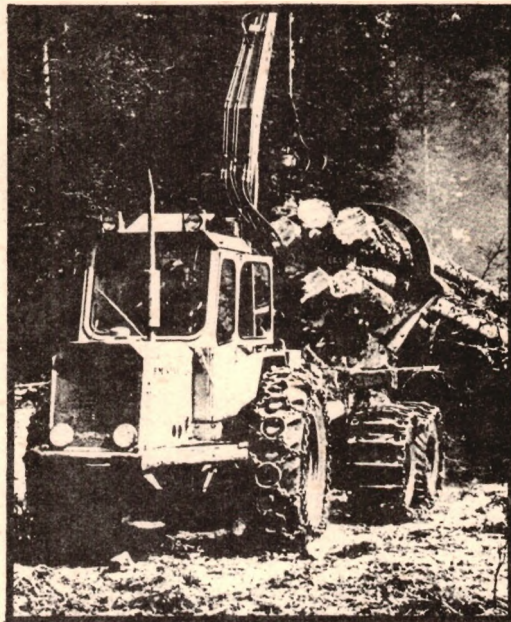
Strejkkommittén organiserar själv upp insamlingar. Insamlingslistor har tryckts för att användas på arbetsplatser. Skogsarbetare med familjer deltar själva i bössinsamlingar på orter där de är representerade. En försäljning av ett papper som kallas för "Skogstian" har startats. Skogsarbetarna har också organiserat talare i en talarbank som ställer upp på solidaritetsmöten o. dyl.

Den fond som skogsarbetarna håller på att bygga upp är uppbyggd på samma sätt som gruvarbetarnas stridsfond. Alla strejkande skogsarbetare oberoende av organisationstillhörighet äger rätt att få understöd ur fonden. Skogsarbetare som får understöd från annan organisation måste först dra av denna summa från det understöd som delas ut.

Arbetare på industrier uppmanas att solidarisera sig med skogsarbetarnas kamp, samla in pengar, göra stöduttaganden etc. Aktiva försök har gjorts för att få med virkesmätarna i strejken. De innehar en mycket strategisk position eftersom virket måste mätas innan det går ut till industrierna. Tyvärr såg de som jobbade där mer på paragraferna än på solidariteten med skogsarbetarna och gick ej med i strejken. En verkstad på Rossön som reparerar de båtar som används vid flottningen i Ångerman-älven har gått ut i solidaritetsstrejk med skogsarbetarna. Detta gör att det kan bli problem med flottningen i sommar. Elever på en skogsbruksskola har också sympatiststrejkat.

VAD GÖR FÖRBUNDSLEDNINGEN?

Sixten Bäckström, ordförande i skogsarbetarförbundet, klagar över att han genom strejken blivit handlingsförlamad. Detta är dock inte helt med sanningen överensstämmande. En del av den lilla aktivitet han har kvar har han använt till att slå mot de strejkande arbetarna. Han påstår t.ex. att strejken förstört möjligheterna till förhandlingar och att skogsarbetarna i Västerbotten får lida för att det nu inte ens går att förhandla fram en modifierad form av månadslön. I en intervju i Nya Norrland säger han: -"Strejken är vettlös. Jag vädjar till skogsarbetarnas solidaritet. Genom detta bryter man mot allt vad samverkan och samförstånd heter."

Den solidaritet Bäckström talar om är solidaritet med skogsbolagen. Skogsarbetarna visar *klassolidaritet!* Deras kamp mot ackorden som splittrar arbetarna är *alla arbetares kamp!* Skogsarbetarna har genom sitt resolutioner handlande visat att de förstått att det inte går att uppnå några bestående resultat genom det klassarbete Bäckström och hans gelikar predikar. En predikan som går ut på att solidarisera sig med den kapitalistiska ekonomin som socialdemokraterna ytterst är ansvariga för.

Förbundsstyrelsens handlingsförlamning beror på att det i längden inte går att sitta på två stolar. Man går inte arbetarnas ärenden genom att låta kapitalet först tillgodose sina önskemål innan det förhandlas om smulorna. SCA t.ex. har gjort så stora vinster det senaste året att man inte vet var man skall placera allt kapital. Sixten Bäckström är förresten förutom förbundsordförande med i Domänverkets styrelse.

Kravet på månadslön från de strejkande arbetarna ligger inte i skogsbolagens intresse att tillgodose. Det är som skogsdirektör Sundberg uttrycker det i en TV-intervju, inte produktionsbefrämjande. Möjligen kan skogsbolagen tänka sig en meritvärderad eller modifierad form av månadslön där prestationsförmågan ändå visar sig i lönekuvertet. Arbetarna har genom ackordssystemet hela tiden fått vara sin egen kontrollant och slavdrivare. Alltför många arbetare har redan slitits ner och skadats genom hetsen i skogen. Det får vara slut med det nu.

Bolagens profithunger skall inte gå ut över arbetarnas hälsa och säkerhet. Både förbundsstyrelsen och skogsbolagen vet att högmekaniseringen i skogen ännu inte är tillräckligt omfattande för att det på detta sätt skall kunna gå att kontrollera och hetsa arbetaren. Skogsmaskinerna har idag inmonterade skakur som registrerar varje minut som maskinerna inte är igång. Någon motsvarande kontroll har inte utvecklats för huggarna. Att förbundsledningen inte vill driva kravet på månadslön beror helt enkelt på skogsbolagens syn på kravet som orealistiskt eftersom det går ut över bolagens profiter.

"Förryngringsplats" från norra Värmland.

KAMRATER MOTSTÅNDAREN ÄR VÄLORGANISERAD

Understödd av den socialdemokratiska tidningen Nya Norrland har Sixten Bäckström gjort allt för att försöka splittra den kamp som skogsarbetarna för. Stormötet i Åsele påstod han var kommuniststyrt, eller styrt av den tredje makten som han uttryckte sig på ett möte i Strömsund.

Skogsarbetarna har fått hotelsebrev från förbundsledningen där de uppmanas att följa den parlamentariska ordningen och ej bry sig om stormöten som bara är opinionsyttringar. Nya Norrland har t.o.m. gått så långt att den brett slår upp en intervju med strejkbrytare som hellre solidariserar sig med förbundsledningens avtal än med skogsarbetarna.

I Hälsingland och Härjedalen har Skogsarbetarförbundet börjat tillgripa en ny taktik för att ifrågasätta stormötesbeslutens giltighet. Efter att stormöten utlysts i lokalpressen har skogsarbetarförbundet utlyst möten på samma dag och plats. Avdelningens sektionsordföranden har där beslutet om att inte strejka. Stormötena, där både arbetare från Skogsarbetarförbundet och SAC har deltagit, har beslutat om strejk. Pressen har sedan skrivit att Skogsarbetarförbundet sagt nej till strejk medan syndikalisterna sagt ja. Detta har skapat förvirring bland de strejkande.

Ju mer strejken hotar att sprida sig desto hårdare metoder kommer att användas för att förhindra att arbetare går ut i strejk. I Värmland har den första offensiva handlingen från arbetsköparna kunnat märkas. Där har Udeholmsbolaget stängt sina fabriker med motiveringen att en kris nu hotar massaindustrin och att de inte får avsättning för sina varor. Samtidigt pågår möten bland skogsarbetarna där man skall besluta om strejk eller inte.

Kampen för månadslön är en kamp som är mycket viktig idag. I en tid då kapitalismen står inför en kris är det mycket viktigt att stå emot alla försök till lönedepressning och att kämpa för löneformer som inte splittrar arbetarna. För skogsarbetarna gäller det att kämpa för inkomsttrygghet när villkoren bara blir sämre och sämre. En stor del av skogen har skogsbolagen redan roffat åt sig och många skogsarbetare har den senaste tiden bara fått hugga skräpskog, vilket inte alls ger samma förtjänster.

Skogsarbetarnas kamp är en kamp för hela arbetarklassen. De krafter som kommer att sättas emot dem gör att de inte bara behöver en passiv solidaritet, en aktiv solidaritet är en nödvändighet. Penninginsamlingar behöver göras. Upplýsningar om deras kamp måste spridas till andra arbetare med vädjanden om solidaritet.

Stöd kan skickas till
Skogsarbetarnas Kampfond
Box 1 92 100 Lycksele
Postgiro 412 450 - 9

KRONSTADT 1921: DE SKÖTS SOM RAPPHÖNS

För några år sedan firades hundraårsjubileet av Pariskommunen. I samband härmed gav KFML ut en klatschig minnesaffisch 5 10 spänn stycket. Varje vänsterblaska med självaktning knåpade ihop en hel- eller halvsida om kommunens uppgång och fall. Pocketförlagen laddades upp. Sant var att Kommunen värderades olika av olika grupper, men den allmänt positiva attityden var inte att ta miste på. Av en underlig historisk tillfällighet var det samtidigt 50-årsjubileum av en annan "kommun", nämligen Kronstadt-sovjetens uppror mot den ryska revolutionens urartning. Hade denna tidning existerat 1971 hade kanske kämparna från Kronstadt fått ett rättvist eftermäle, men som det nu var stod inte en rad att läsa i vänsterpressen om denna "heta potatis".

Detta är den femte artikeln i Arbetar- makts serie om ARBETARRADEN.

Den 18 mars 1921 kom Pravda ut med ett nummer, vars första sida ägnades åt 50-årsminnet av Pariskommunen. Det pratades i radion. Andan var högstämd. Samma dag hade kanonerna tystnat i Finska Viken, och ännu en revolt hade krossats i blod. Förspelet var detta:

Alltsedan februari 1917 rådde livsmedelbrist i Petrograd (nuvarande Leningrad) och situationen förvärrades. Den ryska jordbruksekonomin hade lidit allvarliga avbräck under inbördeskriget, men de svåraste hindren var dock järnvägarernas nästan totala sammanbrott och inkompetensen hos den administrativa apparat (Petrokommuna) som hade ansvaret för stadens livsmedelsförsörjning. Alla som hade släktingar på landsbygden övergav staden. Vintern 1920-21 hade dess befolkning krympt ihop till en tredjedel. Kvar fanns bara de delar av arbetarklassen vars fäder och farfäder också hade varit proletärer, som levte så länge i staden att de fölorat alla kontakter med landsbygden. När en strejkrörelse sedermera utbröt i Petrograd, var det alltså *Rysslands mest genuina stadsproletariat* som visade prov på en så "småborgerlig avvikelse" som att gå ut i strejk mot bolsjevikernas "klarsynta ledarskap".

STREJKEN I PETROGRAD

Den 22 februari startade 'oroligheterna' i Petrograd. Flera av de största fabrikerne improviserade stormöten och antog resolutioner som var fientliga mot regeringen och begärde en förändring av regimen.

Den 24 svarade myndigheterna med att företa en undersökning av arbetarnas arlatskort på Trubatjnijfabriken, en av Petrograds största. Vid den provokationen stannade fabriken. Strejken spred sig till Baltiska, Laferma-, och Bormannfabrikerne. Slutligen nådde den också de stora Putilovverken. 2-3000 arbetare samlades på gatorna och försökte demonstrera. Regeringen sände kadetter från Militärakademien till platsen och dessa upplöste arbetarna och förhindrade flera möten. Petrograd förklarades i belägringstillstånd och alla former av gatuliv efter kl. 23.00 förbjöds av myndigheterna, liksom alla möten och folksamlingar, inom och utomhus.

Den 25 februari växte rörelsen och spred sig över hela stan. Arbetarna vid Amiralitetsarsenalen (vilka varit bland de drivande i rörelsen för arbetarkontroll 1917) och i Galernayahamnen började strejka. Arbetarmassor samlades på nytt här och där i stan, varpå de upplöstes av specialstyrkor.

Arbetarna krävde mat för dagen. Ingen kunde utföra ett hyggligt dagsverk på de ransoner som utdelades (200-800 gram svart bröd om dagen). Strejken var även politisk. Man krävde yttrande- och tryckfrihet, något som stadgades i författningen (artiklarna 14,15 och 16).

Regeringen larmade Petrograds garnison. Men denna var också i jäsning och flera enheter deklarerade att de inte tänkte slåss mot arbetarna. De avväpnades, men regeringen kunde inte längre lita på garnisonen och därför inkallades bolsjevikiska elittrupper från provinserna. I Petrograd bildades

Petrograds Försvarskommitté och en allmän mobilisering av partimedlemmar påbjöds.

Inför Petrogradsovjetens sammanträde den 26 februari rapporterade Lashevich (medlem av Petrograds Försvarskommitté och Republikens Revolutionära Militärråd) att Trubatjnijarbetarna var bråkmakare, 'människor som enbart tänkte på sig själva' och 'kontrarevolutionärer'. Fabriken stängdes och arbetarna förlorade sina matrasoner.

Fr o m den 27 februari distribuerades på Petrograds gator och i dess fabriker flygblad och plakater som bl a krävde 'Avskaffa undantagstillståndet. Inför yttrande, press och mötesfrihet för alla som arbetar'.

Den 28 februari invaderade de bolsjevikiska trupperna staden och en hård repression (bl a massarresteringar) mot arbetarna följde, ty obeväpnade kunde arbetarna inte stå emot bolsjevikerna. På två dagar bröts strejkerna ned med våld och arbetarnas agitation utrotades med 'järnhand' som Trotskij uttryckte det.

SINNESTÄMNINGEN I BALTISKA FLOTTAN

Inte ens inom Röda Flottan accepterades längre bolsjevikpartiets form av 'proletariatets diktatur'.

Mot slutet av 1920 kritiserades bolsjevikernas disciplin och kontroll över Baltiska Flottan allt hårdare. Under andra halvåret 1920 lämnade 20% av matroserna Pobalt (Baltiska Flottans Politiska Sektion) och under 1921 kastade ytterligare 5000 in handskan.

Den 15 februari 1921 höll Baltiska Flottans kommunistiska matrosar sin andra kongress. På denna fick 'flottoppositionen' en resolution antagen som fördömde Pobalts verksamhet och förklarade att Pobalt förvandlats till ett byråkratiskt organ utan inflytande bland matroserna. Pobalt hade reducerat politiskt arbete till rena pappersarbetet. Felet berodde på Pobalts organisatoriska principer. Dessa måste förändras i riktning mot vidgad demokrati.

KRONSTADT GÅR TILL AKTION

På en ö i Finska Viken, omkring 30 km från Petrograd, ligger staden och flottbasen Kronstadt. Matroserna där ansågs särskilt revolutionärt medvetna. Det var de som gått i spetsen för upproren både 1905 och 1917. Trotskij hade beskrivit dem som "revolutionens heder och stolthet".

Kronstadt-sovjeten fick höra talas om strejkerna och skickade en delegation till Petrograd den 26:e, för att ta reda på vad som egentligen hände. Man besökte ett antal fabriker och återvände den 28:e. Rapport avlades. Samma dag antog besättningen på slagsskeppet *Petropavlovsk* en resolution, som i stort anknöt till de strejkandes krav. Den hade följande lydelse:

1. Omedelbara nyval till sovjeterna.
2. Yttrande- och tryckfrihet för arbetare och bönder, för anarkister och socialistiska vänsterpartier.
3. Mötesrätt. Fria fackliga och bondesammanslutningar.
4. Avhållandet av en konferens av partilösa arbetare, soldater och matrosar från Kronstadt och Petrograd med omgivning.
5. Frigivandet av alla politiska fångar tillhörande de socialistiska partierna och andra arbetar- och bondeorganisationer.
6. Val av en kommission för revidering av processerna mot dem som förpassats i fängelse eller koncentrationsläger.
7. Avskaffandet av alla politiska sektioner inom vapenmakten, eftersom inget parti bör ha monopol på propagerandet av sina idéer och detta ändamål motta statssubsidier.
8. Omedelbart tillbakadragande av de milisavdelningar (bolsjevikpartiets milis, *vår armé*) som spärrar vägarna mellan stad och landsbygd.
9. Lika stora ransoner för alla arbetare med undantag av dem som arbe-

tar inom riskfyllda och hälsovådliga industrigrenar.

10. Avskaffandet av kommunistiska partiets detachement inom alla militära enheter och av kommunistiska partiets vaktposter i fabriker, och verkstäder. Om vakter behövs, ska de nomineras under iakttagande av arbetarnas synpunkter.
11. Dispositionsfrihet åt bönderna över deras egen jord och deras egna kreatur, förutsatt att de sköter dem själva och inte använder sig av avlönad arbetskraft.
12. Vi uppmanar alla militära enheter och officersskolegrupper att ansluta sig till denna resolution.
13. Vi kräver att pressen ger denna vår resolution vidsträckt spridning.
14. Vi kräver upprättandet av en ambulanskontrollgrupp bestående av arbetare.
15. Vi kräver att hantverksarbete legaliseras, under förutsättning att hyrd arbetskraft ej används.

Samma resolution antogs den 1 mars på ett massmöte (15 000 personer) i Kronstadt med överväldigande majoritet. I själva verket var det bara två som röstade emot, nämligen Kuzmin, Baltiska Flottans politiske kommissarie, och Kalinin, president i Allryska Sovjeternas Exekutivkommitté. Den senare avreste samma dag skyndsamt till Petrograd.

Den 2 mars hölls ett delegatmöte med ombud från skeppsbesättningarna, varven, fabrikerne, fackföreningarna och Röda Arméenheterne, för att bes-

SERIE OM ARBETAR- RÅDEN Del 5

luta om nyval till den lokala sovjeten. Dessa val skulle förbereda "Sovjetregimens fredliga rekonstruktion". Från Kuzmin och från Vassiliev, Kronstadt-sovjetens ordförande, hördes ganska hotfulla toner. De deklarerade klart sin avsikt att med alla medel bekämpa "myteriet". Som en säkerhetsåtgärd lät man arrestera de bägge herrarna, och församlingen beslöt att utse en "Provisorisk Revolutionskommitté", som anförtrodde stadens och befästningens administration. Ett *verkligt* arbetarråd hade sett dagens ljus.

BORTFÖRKLARINGAR

De som utmålade Kronstadt-händelserna som ett uttryck för småborgerliga strävanden har ofta försökt krama så mycket som möjligt ur punkterna 11 och 15 i ovanstående resolution. I själva verket var dessa punkter att betrakta som en pragmatisk eftergift, för att klara den omedelbara försörjningsfrågan, av i stort sett liktydigt slag med Den Nya Ekonomiska Politik (NEP), som Lenin lade fram ungefär samtidigt. Än har vi dock inte sett någon påstå att Lenin representerade den ryska småbourgeoisins klassträvanden. Vad som *dessutom* återfanns i resolutionen, och som aldrig lades fram av Lenin eller någon annan heller, var ett uttryck för *arbetar-*

Kronstadtmatrosar demonstrerar för sovjet-makt, 1917

klassens strävanden gentemot bolsjevikpartiets krav på politisk hegemoni (se särskilt punkterna 1, 7, 8, 10 och 14).

Majoriteten av den Provisoriska Revolutionskommitténs medlemmar var erfarna flottister. Detta faktum står i uppenbar motsättning till den "officiella" versionen, enligt vilken revoltens ledning bestod av element, som nyligen inträtt i flottan och som inte hade någonting gemensamt med 1905 och 1917 års hjältemodiga matrosar.

Att de fyra åren mellan 1917 och 1921 hade inneburit någon slags allmänt "politiskt förfall" i Kronstadt är inte heller korrekt. Vid tidpunkten för oktoberrevolutionen 1917 valdes till Kronstadts sovjet 105 maximalister, 95 bolsjevikar, 76 socialrevolutionärer och 12 anarkister. Maximalisterna kan närmast beskrivas som en rådkommunistisk organisation, socialrevolutionärerna var ett parti som huvudsakligen samlade bönder. Det var alltså dessa matrosar, som till 40% bestod av maximalister och anarkister och till 25% av socialrevolutionärer, som hade hyllats av Trotskij och hela partitoppen. Var de "politiskt förfallna" 1921, så var förfallet lika långt framskridet redan 4 år tidigare då de tillsammans med Petrograds arbetare gjorde uppror mot den arbetarfientliga regim som då befann sig vid makten. Deras hemfallenhet åt 'småborgerliga avvikelser' hade aldrig tidigare utgjort någon hämsko när det gällt revolutionär verksamhet.

OCKUPATION

Samma dag som den Provisoriska Revolutionskommittén valdes, den 2 mars, ockuperades alla strategiska byggnader i staden, telefon- och telegrafbyggnaderna, det militära högkvarteret liksom tryckeriet för Kronstadts

"Omvända" gamla tsarmilitärer, nu "rödarmlister", stormar det ockuperade Kronstadt, på morgonen den 7 mars 1921.

PORTUGAL: REVOLUTIONÄR MILITÄR?

På något liknande sätt som vi i Sverige brukar tala om tiden före och efter Kristus, talar man i Portugal numera om tiden före och efter 25 april 1974. Dagen då den nära 50 år gamla fascistregimen störtades av den portugisiska "kapetersrörelsen", MFA.

MILITÄRER SOM REVOLUTIONÄRER?

Det är nu ett år sedan Portugals väpnade styrkor, MFA, störtade den förhålliga och fascistiska Caetano-regimens terrorvälde. Nyheten förvånade en hel värld. Militären störtade sina uppdragsgivare i avgrunden, och visade i flera uttalanden och handlingar och exempel på en smält radikal samhällsinställning. Några utav kaptenerna bekände sig i seggeruset tom till "kommunismen".

Att denna utveckling överhuvudtaget blev möjlig har främst tre orsaker.

1. Den permanenta ekonomiska krisen i Portugal, som förde med sig en alltmer avancerad arbetarkamp och ett alltmer utbrett missnöje hos de flesta skikten i Portugal. 2. Missnöjet med Portugals extremt kostsamma kolonialkrig i Afrika hade nått sin kulmen, samtidigt som en majoritet av de militärer som skickades till slagfälten med tiden var arbetarsoldater (i början av kriget var en majoritet av soldaterna och officerarna borgare och borgarebarn, som ofta såg kriget som en karriärmöjlighet, till det började vissa kulor kring öronen på dem. Då var det dags för arbetarsoldaterna att ta över.) 3. Det senare kom naturligtvis att efterhand sätta sin ideologiska prägel på Portugals militära enheter. Det var nästan bara tack vare den fascistiska terror- och agentorganisationen PIDE som Caetano-regimen kunde hålla militären och den övriga befolkningen i hemlandet i schack.

Nu är det MFA som sitter vid maktens köttgrytor. Förvisso "provisoriskt", som det brukar heta, men likväl med rejäla möjligheter och resurser att "utöva sina ämbeten". Och den första tidens segerrus och "radikalism" har långsamt tonats ned. Den moderata fraktionen dominerar nu ganska totalt. Några revolutionärer i socialistisk mening har MFA aldrig varit, möjligtvis i borgerlig mening. Händelseutvecklingen visar att man numer har karaktären av en konservativ och återhållande kraft, som vill bevara och utveckla det kapitalistiska systemet.

LEVE PRIVAT

FÖRETAGSAMHET

Att MFA numer utgör en konservativ kraft får man bevis för genom att studera det ekonomiska program som publicerades 20 februari. Programmet lovsprisar den privata företagsamheten och strävar efter att försöka få inhemska och utländska kapitalister att investera, på gynnsamma villkor.

I ett avsnitt sägs det: "Utländska investerare kommer att få garantier under de nuvarande bestämmelserna för skydd för utländsk egendom, gottgörelse vid expropriering och utförsel av kapital och profiler."

För arbetarklassen utlovas vissa sociala reformer, men varnas samtidigt för att kräva för mycket. Arbetarna ska tvingas ta ansvar för att kapitalisterna ska få behålla sina profiler. MFA pratar om att "hela nationens intressen får inte sättas på spel."

Hela programmet genomsyras av MFA:s klassmedlande hållning, utan att på något sätt ifrågasätta "det fria samhällets rätt att utsuga arbetarna", kapitalismen.

MFA framstår som en typisk liberal småborgerlig, vacklande, reformistisk rörelse. En rörelse som arbetarklassen snabbt rusat förbi med alltmer avancerade krav.

GE MED ENA,

TA MED ANDRA

Avvecklingen av kolonialkrigen har inte gått helt utan komplikationer för herrar militärer. Under Caetano och även Spínola försökte regeringen i Lissabon att skapa en federation av kolonierna, tillsammans med Portugal. Naturligtvis med Portugal som totalt dominerande nation. Detta för att kapitalet skulle kunna behålla greppet över de investeringar och råvarutillgångar som gjorts i kolonierna. Denna lösning misslyckades helt. Istället försöker man nu med en nykolonial lösning. Denna innebär att självständigheten rent formellt blir total, medans i verkligheten det ekonomiska beroendet till kapitalistländerna kvarstår, samtidigt som man tillsätter pro-kapitalistiska marionett-regeringar. Detta skulle innebära en fortsatt utsugning av de fd kolonierna, som t.ex. i Kenya och Nigeria. Denna linje tycks ha misslyckats i Guinea-Bissau och Mozambique pga befrielseströrelsernas styrka, inte på grund av eftergifter från re-

geringen i Portugal. I den rikaste kolonin Angola fortsätter kampen. Risken för den nykoloniala lösningen kommer att vinna i Angola är betydligt större. Där är befrielseströrelsen splittrad, med organisationer som direkt stöder denna linje, FNLA, som agerar med stöd inte bara från kapitalister, utan även får stöd av det "kommunistiska" Kina.

VART GÅR PORTUGAL ?

Att Portugals arbetare och bönder inte förhållit sig passiva till denna händelseutveckling är väldokumenterat. Vem minns tex inte arbetarnas ockupation av Algots textilfabrik, utanför Oporto? Och vem har inte till när TV visade en film inifrån fabriken, och hur väggarna pryddes av banderoller och slagord, som "Abajo con las capitalismo suecos!" (Ned med den

svenska kapitalismen!).

Överhuvudtaget kan man beskriva tiden från 25 april 1974 som en ständigt accelererande medvetandeprocess hos arbetarmassorna. Strejker, hyresockupationer, hyresstrejker mm hör idag till det normala. Och inget tyder för närvarande på att denna ännu så länge bara spontant socialistiska rörelse håller på att mattas. Trots att strejker numera är olagliga, genom den antistrejklag som med "kommunistpartiets" aktiva stöd, drivits igenom. Tvärtom är det så att strejkernas organisering och omfattning vida överträffar den första periodens strejker. Lite varstans börjar arbetare och bönder bygga upp sina egna självständiga organ. Arbetsplatskommittéer, bostads- och bondekommittéer börjar spela en alltmer aktiv roll i händelsernas förlopp.

Denna utveckling åses inte bara av MFA med oro. Kommunistpartiet (PCP), Socialistpartiet, och det demokratiska folkpartiets oro över denna utveckling är påtaglig. Dessa hamnar i allt högre grad i motsättning till arbetarkampen, blir alltmer komprometterade.

PCP, ett parti av traditionellt "Moskvasnitt" har tom aktivt deltagit i kam-

pen mot arbetarnas, hyresgästernas och böndernas, enligt deras mening, "våg-halsiga politik". PCP har anordnat demonstrationer mot strejkande, där man bla kallat dom för fascister!!! Samtidigt började verkliga fascister demonstrationer mot samma strejkande arbetare! Att riskera att det borgliga parlamentet inte vinner tillräcklig respekt och tilltro inför det kommande valet vågar sig tydligen vare sig PCP, SP eller PPD sig på. Det skulle ju kunna betyda att arbetare och bönder började ifrågasätta om deras "väg till socialismen" är riktig, ja, ens om dom här partierna överhuvudtaget kämpar för socialism. Och ska den i så fall ta sig samma förvridna och förljugna former som det land som resp. parti håller fram som föredöme, Sovjet, Sverige osv.

AVGÖRANDET

LIGGER HOS ARBETARNA

Nu det alltså närmast ett val i Portugal. Det första sk "fria" sedan snart 50 år! Och parallellt med den ökade arbetaraktiviteten rustar sig partierna till kamp om väljarnas gunst. Hela Lissabon

är idag i det närmaste nerklistrat och söndermålat av affischer resp. slagord. Och den 25 april, på årsdagen av fascistregimens fall, smäller det! Valet till pratmakarnas hus, den sk. konstituerande församlingen, går av stapeln. Det gäller inte att en ny regering ska till, men valet kommer att innebära att den politik som segrar, kommer (vare sig den är "vänster" eller höger) att legitimera ett nedslående av arbetarkampen och hyreskampen. Detta blir ännu tydligare när man tänker på de uttalanden som gjorts av såväl MFA, som PCP och socialistpartiet om rätten till privat och fri företagsamhet även efter valet.

Nej, den kraft som kan försätta hela det kapitalistiska Portugal på fall är bara den portugisiska arbetarklassens egen kamporganisering. Och den är ännu inte så utvecklad och organiserad, att timmen skulle vara slagen för Portugals borgare och dess medlöpare. Men klockan har definitivt inte stannat, vare sig i Portugal eller annorstädes. Den tickar troget på, och i Portugal tycks den ticka både högt och fort.

Petrjetjenko

Forts."KRONSTADT 1921"

Izvestija. På alla slagskepp och regementen valdes kommittéer genom allmän omröstning.

Under tiden larmade Radio Moskva: 'Bekämpa den vita militärkuppen, ledd av tsargeneralen Kozlovskij!'... 'Det är således klart att Kronstadtsrevolutionen leds från Paris. Det franska kontraspionaget står upp över öronen i den här affären...' etc, etc.

Inför denna hetskampanj, och som ett väntat angrepp mot Kronstadt var omedelbart förestående, lämnade ett stort antal bolsjevik i Kronstadt partiet. Det härskade förvirring bland partimedlemmarna, åtminstone bland de som från första början hade trott att de kämpade för socialismen och arbetarnas frigörelse.

Sammanlagt 780 personer (enligt en stalinistisk historiker) lämnade partiet under denna tid i Kronstadt. Siffran bör ses mot bakgrunden att partiet var en exklusiv gruppering, avsedd för de "mest medvetna".

Ett brev i Kronstadts *Izvestija* från läraren Denisov: "Jag förklarar öppet inför den Provisoriska Revolutionskommittén att jag från och med det första kanonskottet mot Kronstadt inte längre betraktar mig som medlem av det kommunistiska partiet, och jag ansluter mig till de paroller som utfärdats av arbetarna i Kronstadt: All makt åt arbetarråden, inte åt partiet!"

ANFALLET

Alla försök till en fredlig lösning tillbakavisades av regeringen. Trottskij befälde sina trupper att 'skjuta ner dem som rapphöns' och att 'inte spara på kulorna'. (Den sista ordern är en upprepning av den order som gavs tsartrupperna då de skulle krossa revolutionen 1905.) Tuchatjevskij, en tsarofficer, som gjorde karriär i Röda Armén under inbördeskriget fick befälet över operationerna.

Den 7 mars inleddes anfallet med artilleribeskjutning och flygbombardemang. Kronstadt besvarade elden. Natten den 8 mars riktades en första infanteriattack mot fästningen över den fortfarande tillfrusna isen. Den blev något av en militär katastrof. Vårfrö framgår av följande rapport från Uljanov, politisk kommissarie på norra sektorn, till partiet i Petrograd: "Männarna vill höra Kronstadts resolutioner. De vill skicka delegater till Kronstadt". Hans slutsats härav är betecknande: "Antalet politiska kommissarier i denna sektor är högst otillräckligt."

Stridsmoralen var i botten redan i utgångsläget. Under anfallets gång deserterade soldaterna kompanivis, i bland i hela bataljoner. Dessa förband kämpade i fortsättningen på Kronstadts sida med - får man förmoda - lite större entusiasm.

OMORGANISATION

De styrkor som skulle användas i det slutliga anfallet omorganiserades fullständigt. Den "revolutionära tribunalen" (militärdomstolen) arbetade för högtryck och regementena fick ta emot en svärm av politiska kommissarier. Därtill sände man efter förband från avlägsna landsändar, som man hoppades inte hunnit angripas av "Kronstadt-smittan". För att ytterligare höja moralen hos trupperna försågs de med ett flertal delegater från den pågående 10:e partikongressen.

Den 15 mars ansågs läget inom förbanden "under kontroll" och Tuchatjevskij gav order om att Kronstadt skulle erövrats genom ett frontalangrepp natten till den 17:e.

16:e mars kl 14.20. öppnade artilleriet spärrelld. Frammot midnatt hade regeringstrupperna grupperat sig och började avancera. De mindre forten i en krans runt Kronstadt erövrades under nattens lopp. Kl. 05.00. gick man till anfall mot själva staden. Gatustriderna var förödande. Röd-armister blandades med försvararna i en obeskrikelig förvirring. Kulsprutor kom till användning på mycket korta avstånd. Men in i det sista försökte civilbefolkningen, trots skottväxlingen, att fraternisera med angräparna.

Natten till den 18 mars var allt motstånd brutet och en grupp om 800 personer, en del matrosar och de mest

aktiva bland civilbefolkningen, gav sig iväg över isen till Finland och ständig exil.

Strejkrörelsen i Petrograd hade kvävs långt dessförinnan. Rysslands mest medvetna proletariat, dess verkliga förtrupp, hade spelat ut sin politiska roll.

BOKSLUT

Samma omdöme som Rosa Luxemburg kort före sin död fällde om den tyska revolutionen kan upprepas om Kronstadt: "Under alla tidigare revolutioner var det en öppen kamp, klass mot klass, program mot program. Under den revolution vi nu upplever går den gamla ordningens skyddstrupper inte till angrepp under den härskande klassens baner utan under ett socialdemokratiskt partis fana."

Skilnaderna ligger i att socialdemokratin i Tyskland tjänade som redskap för borgarna, medan det ryska bolsjevikpartiet representerade en "ny", statsbyråkratisk klass' intressen, som obevekligt kolliderade med de genuint proletära strävandena. Marat

KÄLLOR

"Kronstadt 1921" (Ida Mett), "Den ryska arbetar- och bonderevolutionen" (Augustin Soucy), "Kronstadt 1921" (Paul Avrich), "The Unknown Revolution" (Volin), "Oprøret i Kronstadt 1921 - Et dokumentarium" (Brunse & Nielsen).

STADSGERILLA OCH ARBETARKAMP I VÄSTTYSKLAND

20 000 MÄNNISKOR DÖR VARJE ÅR - DÄRFÖR ATT BILINDUSTRIENS AKTIEÄGARE BARA PRODUCERAR MED PROFIT FÖR ÖGONEN OCH DÄRFÖR INTE TAR NÅGON SOM HELST HÄNSYN TILL BILARNAS TEKNISKA SÄKERHET ELLER VÄGARNAS.

12 000 MÄNNISKOR BEGAR VARJE ÅR SJÄLMÖRD; EFTERSOM DE INTE VILL DÖ I KAPITALET S TJÄNST GÖR DE HELLRE SJÄLVA SLUT PÅ DET HELA.

5 000 MÄNNISKOR DÖR VARJE ÅR - PÅ ARBETSPLATSER ELLER PÅ VÄG TILL ELLER FRÅN ARBETET, EFTERSOM DET FÖR ÅGARNAS AV PRODUKTIONSMEDELN BARA HANDLAR OM PROFITERNA OCH INTE OM DET OMKOMMER NÅGRA VID OLYCKOR.

1 000 BARN MÖRDAS VARJE ÅR - DÄRFÖR ATT DE ALLTFÖR SMA LÄGENHETERNA BARA ÄR TILL FÖR ATT HUSÄGARNAS SKA KUNNA INKASSERA EN HÖG HYRA. (RAF - Rote Arme Fraktion - om det västtyska undret i skriften "Att tjäna folket")

HANDLINGENS PROPAGANDA

I TEORIN

I Baader-Meinhofgruppens politiska manifest om den väpnade kampen i Väst-europa från 1971 ges bl. a. följande exempel på direkt aktion.

1) Stadsgerillan inskrider mot en sadistisk pedagog på en statlig "uppföstringsanstalt". Föräldrarna kommer att bli förbittrade, men de unga proletärerna kommer att förstå och sympatisera med aktionen, så att de själva vågar ta upp kampen. "Vad mera är: de unga kan förstärka sitt motstånd i medvetande om, att geillan kommer att gripa in i händelse av att myndigheterna ökar förtrycket."

2) Med hjälp av väpnade aktioner förhindrar gerillan tvångsflyttningar. Många arbetare kommer att brännmärka aktionen som "anarki", men de som tvångsflyttas inser att gerillans handlande ligger i deras eget intresse. 3) Ett partisankommando kidnappar en företagsledare, eftersom han avskedad arbetare. De avskedad återanställs. De arbetare som reagerar negativt på aktionen ger bara uttryck för sina "borgerliga överjag" och ingalunda för någon proletär klassinstinkt. Med sina "lydnadsreflexer" utgör de "kapitalets bandhundar".

Så långt RAF. Den västtyska stadsgerillan, som i huvudsak var aktiv från maj 1970 till juni 1972, betraktar den vanliga vänsteragitationen som helt otillräcklig. Den måste alltså praktisera en handlingens propaganda, där exemplariska aktioner som de ovan skisserade skall sätta arbetarklassen i rörelse. RAF-kollektivet ser sig självt som en tändande gnista: "Men den idag som ställer sig upp och med hjälp av 'Lönearbete och kapital' (Marx) förklarar för proletären att han är utsugen och förtryckt utan att samtidigt i *praxis* anvisa en väg ut ur skiten, han kommer förr eller senare få respass

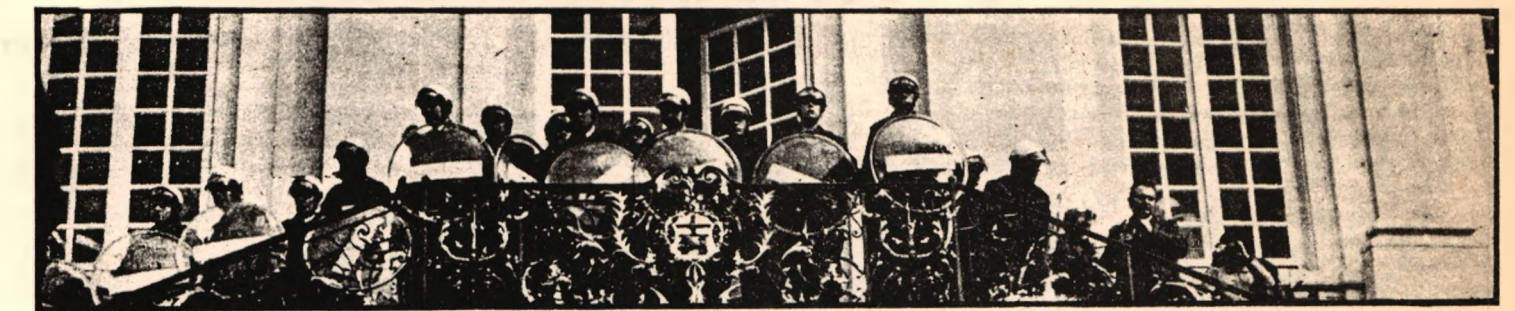

av just denne arbetare - och det med rätta." Likt Fantomen griper stadsgerillan in i klasskampen och försvinner lika snabbt och lika anonymt.

HANDLINGENS PROPAGANDA

I PRAKTIKEN

Men om vi vänder oss till verkligheten, förvandlas RAF:s manifest och politiska strategi till ideologi och alibi. Stadsgerillans "exemplariska" aktioner och militans har i huvudsak yttrat sig i bank-

rån, mordbrand, plundringar av supermarkets och skottväxling med polisen. De politiska aktionerna har riktat sig mot USA:s armé (11 maj 1972 exploderar 3 bomber i USA-arméns högkvarter i Frankfurt, varvid 1 överstelöjtnant omkommer och 13 såras; 24 maj 1972 exploderar två bilar utanför de amerikanska styrkornas högkvarter i Heidelberg; 3 soldater avlider), mot polis- och rättsväsen (12 maj 1972 exploderar 2 bomber i polishögkvarteret i Augsburg, varvid 5 poliser såras; samma dag sprängs en bil på parkeringsplatsen utanför kriminalpolisens högkvarter i München, varvid 60 bilar förstörs och rutor i 6 våningar krossas; 16 maj 1972 exploderar en Volkswagen som tillhör en domare vid förbundsdomstolen i Karlsruhe, domarens hustru såras i benen), mot Springerkoncernen (19 maj 1972 exploderar två bomber i Springerhuset i Hamburg, varvid 17 människor såras; 6 augusti 1973 ut-sätts Springers hus på Sylt för ett brandbombsattentat).

RAF har alltså riktat sin militans mot statens klassiska, repressiva inrättningar, mot USA-imperialismen och mot kapitalets utan något egentligt sammanhang med kampen på fabriken mot den ökade utslagningen. RAF drivs på grund av sin taktik tidigt in i försvarsposition, varför den direkta aktionen kom att begränsa sig till försvars-aktioner för den egna saken. Atskillnad mellan teori och praktik är därför lika besvärande för RAF som någonsin för de vänstergrupperingar som RAF angriper. Någon "väg ut ur skiten" har man inte lyckats anvisa.

DET SOCIALA TOMRUMMET

Förklaringen till stadsgerillans misslyckande ligger i att kampens förläggande utanför såväl produktion som reproduktion (stadsdelsarbete, hyresstrejker etc.). I det avseendet skiljer sig RAF från andra "gauchist"-grupperingar: LOTTA CONTINUAS fabriksgerilla eller POTERE OPERAIOS intervenering i arbetarstriderna i Italien; GAUCHE PROLETARIENNE i Frankrike genomför partisanktioner mot fabriksägarna och arbetsledarna. "Kriget mot arbetsgivarna är ett partisan-krig." Gemensamt för dessa aktioner är alltså militariseringen av arbetarkampen på fabriken.

I Västtyskland finns parallella fabriksorganisationer som REVOLUTIONÄRE KAMPF (Frankfurt), ARBEITERSACHE (München), ARBEITERKAMPF (Köln) liksom revolutionära grupperingar inom varvs- och elektroindustrin. I förhållande till dessa organisationer som utgår från produktionen men vars slutmål är förstörandet av mervärdesproduktionen (och inte förbättringar i lönenivå och "livskvalitet") arbetar RAF med eventuella efterföljare i ett socialt tomrum.

I arbetet på en total revolution utgör vardagslivet (reproduktionen) den andra brännpunkten. Kapitalets kolonisering av vardagslivet (markspekulation, hyresstegringar, utbildningens rationalisering, hälsovårdens förfall) bekämpas av olika rörelser genom husockupationer, hyresstrejker, kvinnokamp etc. Den gamla uppsplittringen av den tyska befolkningen i arbetande proletariat och trasproletariat ("plebs"), som alltjämt förgiftar den tyska klasskampen, måste också den bekämpas och övervinnas om den totala revolutionen ska ha någon chans. Den nuvarande situationen utmärks å ena sidan av att olika marxist-leninistiska grupper endast organiserar ett fåtal "disciplinerade" och "klassmedvetna" arbetare. Den andra utvecklingslinjen resulterar i militanta gerillaband, som i likhet med RAF är helt åtskilda från arbetarklassen. Uppspaltningen av befolkningen försvagar på ett katastrofalt sätt möjligheterna till revolution.

RAF:s förläggande av kampen utanför såväl produktion som reproduktion - den externa lokaliseringen av kampen - har många orsaker. Flertalet av medlemmarna kommer från studentrörelsen (SDS) 1966-69, vilket delvis förklarar deras

isolation. Klasskampens nivå i Västtyskland - såväl före som efter de vilda "septemberstrejkerna" 1969 - med dess avsaknad av en revolutionär arbetarmiljö är en annan viktig orsak till den "externa lokaliseringen" av kampen. Den imperialistiska staten för avspänning och fredlig samexistens med de "socialistiska" staterna innefattar en rigorös kontroll av kommunistiska tendenser i det egna landet. Svårigheten att driva en kommunistisk politik på arbetsplatser och i bostadskvarter framtvingar en gerillamilitans avsondrad från revolutionens subjekt - arbetarklassen. En tredje och förstärkande orsak till RAF-kollektivets avsondring utgör den leninistiska ideologin, med inslag av Marcuses pessimistiska marginalgruppsfilosofi.

DEN LENINISTISKA IDEOLOGIN

Grundläggande i Baader-Meinhofgruppens manifest om den väpnade kampen i Väst-europa (beslagtagen i Västtyskland) är den leninistiska föreställningen om att industriproletariatet lämnat åt sig självt bara kan utveckla ett fackföreningsorienterat medvetande. Den revolutionära insikten måste tillföras utifrån. RAF beskriver sålunda det västtyska proletariatet som antingen djupt resignerat eller aggressivt antikommunistiskt - en karakteristisk, som snabbt generaliseras till att gälla för industriproletariatet världen över. Arbetarklassen har fått "elefanthud" och föder inte längre några revolutionära tankar eller handlingar. Arbetarnas klassmässiga situation under kapitalismen innebär brist på erfarenhet och "abstraktionsförmåga", vilket är nödvändigt för att dra de rätta slutsatserna. En tidsenlig revolutionär teori kan bara utvecklas av dem, som på grund av sin objektiva klassmässiga situation äger den nödvändiga abstraktionsförmågan för att analysera klasskampens erfarenheter. Därmed avses alltså intelligention. För att undvika alla missförstånd citeras dessutom Lenin i "Vad bör göras?"

RAF tilldelar följaktligen "de revolutionära studentmassorna" en "avgörande roll på alla fronter". "Det är inte industriarbetarnas organisationer, utan den revolutionära delen av studenterna, som idag är bärare av det moderna revolutionära medvetandet." Manifestets klassanalys konstaterar också att "de unga intellektuella har tagit upp den den röda fanan, som arbetarna låtit falla" och att "de idag bär den i första ledet". Att stadsgerillan sätter sitt hopp till randgrupper som studenter, afroamerikaner, och ungdomen i största allmänhet (medan arbetarklassen är deformerad av borgerlig ideologi) är ett uttryck för deras idealistiska historiesyn. På samma sätt tillskrivs "ledarnas förräderier" en dominerande roll i arbetarrörelsens historia. Lyckosamma revolutioner som den ryska och kinesiska har vi Lenin och Mao att tacka för. "Det är först och främst viljan till revolution som skapar revolutionärer.

Det förefaller m a o som om den leninistiska ideologin med dess åtskilljande av teori (intelligention-partiet) och praktik (arbetarklassen i all sin enfald) har fungerat som ett utmärkt alibi för stadsgerillans autonoma handlande, utan kontakt med vare sig arbetarklass eller trasproletariatet. Det revolutionära projektet lösgörs därmed från verkligheten.

ARBETARKAMP

«PROLETARISCHE FRONT»

RAF:s uppfattning om det tyska proletariatet som förlamat och förborgerligt är en typisk ideologisk produkt. En antidogmatisk, revolutionär grupp

västtyska kommunister som PROLETARISCHE FRONT (som systematiskt arbetar inifrån arbetsplatserna) har i böcker och pamfletter grundligt saboterat föreställningen om att de västtyska arbetarna inte bedriver någon kamp genom en noggrann precisering av stridernas egenart och mångfald.

PROLETARISCHE FRONT har bl.a. behandlat kampen i den tyska varvsindustrin. Den rationaliseringsprocess och "teknologiska revolution" som äger rum inom denna sektor drivs fram av kapitalackumuleringen och har till syfte att göra slut på störningar och "regelbundenheter" i produktionsprocessen (otillräckligt utnyttjande av arbetstiden, raster, dålig samordning etc.). Innehållet i denna teknologiska revolution innebär utvidgad arbetsdelning, skrotandet av den kvalificerade arbetskraften, halvautomatiserade maskiner, uppsplittring av arbetsprocessen som ett led i övergången till serieproduktion m. m. Vad som ser ut som en nödvändig, "neutral" teknisk utveckling är alltså en fråga om disciplinering av arbetskraften. På dessa angrepp från kapitalets sida svarar arbetarna inte bara med strejker utan med fabriksockupationer, demonstrationer och gatustrider. Vid dessa tillfällen samlas klassen kring tendenser, som dagligen uttrycks i individuella sabotage, arbetsvägran, långa raster.

Att striderna slutar i nederlag förklarar PF med den otillräckliga samordningen av kampen, där såväl fackförening som kommunistparti får bära sin del av ansvaret. I försöken att desorganisera kampen avslöjar sig facket som ett rent klassamarbetsorgan, underordnat den socialdemokratiska politiken. Kommunistpartiet å sin sida förvandlar kampen mot själva rationaliseringen till ren lönekamp och kamp för demokratiska rättigheter. I linje med sovjetmarxismens syn på produktivkrafternas tillväxt som det som driver fram socialismen blir slutsatsen för KPD/DKP:s del att acceptera rationaliseringen men kräva att de kompenseras med högre lön.

Att döma av denna undersökning (här endast grovt skisserad, där PROLETARISCHE FRONT följer kampen på varven från 40-talets slut till septemberstrejkerna i Kiel och Hamburg 1969), utvecklar arbetarklassen en militans som utan vidare överskrider det enkla "fackföreningsmedvetandet", medan kommunistpartiet vill reducera kampen till lönekamp och därför får en hämmande funktion. -RAF:s grundläggande föreställning om en passiviserad arbetarklass visar sig helt gripen ur luften.

NOT. PROLETARISCHE FRONT har också publicerat en allmän analys av klasskampens utveckling i Västtyskland efter andra världskriget. De försöker där utarbeta en kommunistisk taktik med utgångspunkt i "en ny arbetartyp": massarbetaren.

UE

Av artikeln om Baader-Meinhofgerillan borde framgå att vår kritik av RAF inte har något gemensamt med den kritik som i Sverige riktats mot gruppen. När en den borgerliga demokratis riddare som Lars Gustafsson eller en kulturens väktare som Per Olov Enqvist i Expressen beklagar sig över Ulrike Meinhofs dåliga smak att välja den terroristiska kampens väg i stället för den litterära karriären, kan vi endast notera att de ställer oss inför två lika taskiga val.

LITTERATUR

Røde Armé Fraktion: *Vaebnet kamp i Vest-europa* (Köbenhavn 1973).
Proletarische Front: *Arbeiterkampf in Deutschland* (Trikont Verlag 1973).
Proletarische Front: *Rationalisierung und Massenarbeiter* (Trikont Verlag 1973).

ITALIEN: ARBETARKLASSENS SVAR PÅ KAPITALISMENS KRIS

Italien brukar betecknas som den svagaste av de högindustrialiserade, kapitalistiska staterna. Detta beror bl.a. på bristen på råvaror och energikällor, en låg andel av befolkningen i industriarbete (beroende på en stark monopolisering och koncentration i Norditalien), en ständigt hög arbetslöshet, jordbrukens låga produktionsnivå och en stor import av konsumtionsvaror.

Den internationella ekonomiska krisen har därför drabbat Italien hårdare än kanske något annat land. Trots detta har arbetslösheten inte ökat i så stor omfattning som t ex i Danmark. Trots detta har reallönen inte sänkts för den italienska arbetarklassen, i samma utsträckning som i många andra länder, under de senaste åren. Trots krisen har den italienska arbetarklassen inte behövt betala krisen på samma sätt som i t ex England och Danmark. Arbetarklassen har istället svarat på den ohämmade utsugningen (med ackordshets, låg lön, övertidshets) under 50- och 60-talet med sin egen kamp och organisering.

DEN FACKLIGA RÖRELSEN

Efter andra världskriget upprättades en facklig enhetsorganisation, CGIL, som bestod av katoliker, socialister och kommunister. Organiseringen var ett resultat av överläggningar mellan de olika partierna, kristdemokraterna, socialisterna och kommunistpartiet. Därför blev CGIL enbart ett organ för de olika partiernas taktiska och politiska ageranden. En från början byråkratisk och toppstyrd organisation.

Då CGIL splittrades 1949, var den fackliga aktiviteten låg och likaså medlemsantalet. De kristna demokraterna bildade det katolska förbundet CISL och socialistpartiet bildade UIL. Dessa två blev snart nästan lika stora

som CGIL. Fackföreningarna präglades hela tiden av passivitet och likgiltighet.

NYA ORGANISATIONSFORMER

Under senare delen av 60-talet ändrades detta förhållande radikalt. De strejkrörelser och den därmed höjda kampnivån skapade ett behov av enhet och nya organisationsformer. I kampen enades kommunister, katoliker och socialister. Partihänsynen fick ge vika för självständigheten. Man började bilda fabriksråd bl a. Detta består av representanter för arbetarna på arbetsplatsen. Dessa är direkt avsättbara och kan ersättas med nya närsomhelst. Denna organisationsform har tillsammans med den höga kampnivån 1969 lett inte bara till goda ekonomiska resultat, utan även till en politisering av kampen. Kampen föres ut utanför fabriken till bostadsområden, skolor etc. Fabriksråden är en av de organisationsformer som idag visar på att leninismens tes om att arbetarklassen endast är förmögen till ett fackföreningsmedvetande. är och förblir enbart en tes.

Fabriksrådsrörelsen är ingen isolerad företeelse, utan finns på de flesta industrier. Dess principer om direkt demokrati och jämlikhet har inneburit ett kolossalt medvetandegörande av den italienska arbetarklassen.

SVAR PÅ TAL

Då de tre fackförbundens herravälde över den italienska arbetarklassen håller på att brytas, gör fackförbunden allt för att försöka inlemma fabriksråden i sin egen byråkratiska struktur. Detta, som går helt emot rådets bärande princip om direktdemokrati, har lyckats på ett fåtal ställen, men oftast slagits tillbaka. På många ställen har man avsatt ett fackföreningsdirigerat råd och valt ett nytt.

På senare tid har man istället utvecklat kampen ytterligare, och bildat s k zonråd (stadsdelsråd). Dessa omfattar radsdelegerade från ett helt industriområde, samt representanter från andra samhällsskikt (t ex offentligt anställda, hemarbetare, arbetslösa) och olika kamporganisationer (t ex kvinnogrupper, bostadskommittéer). Zonråden har visat deras förmåga att föra kampen för försvaret av reallönen, och utanför fabriken, genom bl a ockupationer av tomma bostadshus, vägran att betala de höga elräkningarna.

Fiat-arbetare i demonstration under strejken januari -74.

BRISTER

Trots dessa uppenbara goda resultat kan och får inte fabriksråden stå som ensam organisatör av arbetaravtalskampen. I och med att råden sammansluter

alla arbetare på en fabrik, kommer i en period av nedgång i kampen, råden att dö ut. Råden är ju helt beroende av arbetarklassens militans och kamp. Dessutom motarbetas råden aktivt av kommunistpartiet, vilket resulterat i att en del råd har blivit helt uppknutna till de byråkratiska fackförbunden. Därför behövs det en organisering av de mest medvetna och antikapitalistiska arbetarna i arbetsplatskommittéer (i Italien baskommittéer, CUBer) för att kontinuiteten ska bibehållas och medvetandeprocessen ska kunna accelereras ytterligare, så kampen inte reduceras till enbart lönekamp, utan tvärtom utvecklas till att ifrågasätta hela det kapitalistiska systemet.

REVOLUTIONÄRT ALTERNATIV

Situationen i Italien har idag gått så långt att de närmaste åren kommer att avgöra vem som ska ha makten i samhället, arbetarklassen eller kapitalistklassen. Inför denna situation står de reformistiska partierna med samma själv-mordspolitik som Allende gjorde i Chile. Utan teoretisk analys och med agerande framför allt i pratmakarnas hus, parlamentet.

Behovet av samordning och en gemensam strategi för den revolutionära vänstern blir därför allt mer påtaglig. Sådana diskussioner förs nu också av de tre viktigaste organisationerna inom den revolutionära vänstern:

Il Manifesto - PdUP (ca 20 000 medlemmar, som arbetar framförallt med fabriksråden), *Lotta Continua* (ca 8 000 medlemmar, som hittills fört en sk. spontanistisk linje) och *Avanguardia Operaia* (ca 3 000 medlemmar som prioriterar partibygget och baskommittéerna, för övrigt den enda leninistiska organisationen). Deras inflytande är betydligt större än vad medlemsantalet anger. Inom utbildningssektorn (fr a universitetet) dominerar dessa organisationer totalt. Inom fabriksrådsrörelsen är särskilt *Manifesto* - PdUP starka.

Om dessa organisationer kan sätta den självständiga kampen och organiseringen hos arbetarklassen i centrum för sitt agerande, finns det mycket att hoppas på i Italien. I Italien står socialisterna på dagordningen sedan 1969 och den gör det med än större kraft idag.

Etan

PETER TORBIÖRNSSON: "Konkretisera stödet till Chiles motståndsrörelse!"

Det aktiva stödet till Chiles motståndsrörelse är en av hörnstenarna i den anti-imperialistiska solidaritetsrörelsen. Eller riktigare - det borde vara det! För att det materiella (pengar, osv.) och politiska (solidaritetsuttalanden, protestaktioner o.d.) stödet kan och måste utvecklas blir alltför eniga om.

En av dom kamrater som aktivast drivit den här frågan är Latinamerikakännaren Peter Torbiörnsson, som, alldeles nyligen hemkommen från juntans Chile, gästade ett solidaritetsmöte för Latinamerikas kämpande folk, som Norrahammars Chilekommitté arrangerade i slutet av mars månad. Tidningen ARBETARMAKT var naturligtvis på plats, och fick en intervju med Peter.

ARBETARMAKT: Hur är situationen för motståndsrörelsen inne i Chile idag?

PETER: Jag tror att den öppning som skett gentemot de delar av Kristdemokraterna som är kritiskt inställda till juntan är nödvändig och kan vara till motståndsrörelsens fördel. Men detta får inte leda in motståndsrörelsen på villavägar som en borgerlig "demokrati". Chiles arbetare och bönder kämpar för socialismen, och vad vi i Sverige ska se upp för är de som vill lämna stöd åt grupper och partier som utträttat ringa eller inget motståndarbete i Chile idag. Det socialdemokratiska Radikalpartiet t ex. En annan mycket viktig uppgift, enligt min mening kanske den viktigaste, måste vara att konkretisera stödet till motståndsrörelsen. Alla svårigheter till trots

är det idag fullt möjligt att ekonomiskt understödja konkreta motståndsprjekt inne i Chile, som t ex de radiostationer som motståndsrörelsen inom kort kommer montera upp i Santiago med omnejd.

ARBETARMAKT: Hur har Chiles ekonomi utvecklats efter kuppen?

PETER: Juntan satte sina förhoppningar till utländska investeringar. De lagar och förordningar som stiftades efter kuppen hade alla det gemensamt att underlätta det för utländskt kapital att åter få ett avgörande inflytande över Chiles ekonomi. Att dessa investeringar i mångt och mycket uteblivet beror på den osäkra situationen som råder i Chi-

le, och att man har en nästan samlad världsupinion mot sig. Och i och med att inga investeringar görs inom industrin har folket inga pengar att köpa de fåtaliga varor som finns. Detta har resulterat i kanske världens största inflation (ca 300-400%). Som det nu fungerar investeras det mesta av kapitalet i en helt samhällsnyttig sektor, militären. Dels för att hålla all opposition mot juntan i ett järngrepp, dels bl a för att i händelse av att en konflikt mellan Chile och Peru bryter ut, kunna krossa den "progressiva" (som har likheter med den nuvarande Portugisiska, red:s anmärkning) peruanska militärjuntan.

ARBETARMAKT: Har juntan något stöd för sin politik hos några samhällsklasser?

PETER: Stora delar av medelklassen, som delvis stödde kuppen i september -73, har idag ryckts undan juntans inflytande. Detta helt beroende på Chiles ekonomi, som inte ens kunnat tillfredsställa medelklassens ekonomiska krav. Medan fascisterna i Europa på 30-talet lyckades få en bred bas för sin politik, har Chile-juntan alltmör isolerats. Just nu är det väl i stort sätt bara de stora jordägarna och industriägarna som stöder juntan.

AVTALS RÖRELSEN: SKA VI NÖJA OSS MED SNUSPENGAR ?

Söndagen den 6 april offentliggjorde arbetsköparföreningen SAF, sitt senaste utkast till avtal. Som en generell ökning bjöd man 90 öre för 1975, och 50 öre för 1976, samt ett s.k. "låg-lönstillägg" på 15% av mellanskillnaden mellan egen lön och 20 kr i timmen (dock maximerat till 60 öre i timmen).

Utan att följa i (s)-pressens fotspår, och göra en alltför stor affär av det här budet, konstaterar vi att det oneligen skiljer sig på några ören från LO:s tidigare lagda bud. Närmare bestämt 60 öre/tim (för 1975). Dessutom kan vi notera att SAF nu lämnat tanken på ett ettårsavtal, och numera går på LO:s linje - ett tvåårsavtal (den ökade aktivi-

teten ute på arbetsplatserna är uppenbart något som vare sig LO eller SAF vill ska uppstå i alltför täta intervaller.....).

LO svarade på SAF:s bud genom att bl.a. säga upp dom flesta av avtalen några dagar därefter. Bara några typiskt "bängstyriga" arbetsplatser (typ LKAB) undandrogs från denna "militanta" aktion. Och rent juridiskt skulle det betyda att fr.o.m. torsdagen 17 april är fritt fram för oss att gå ut i strejk. Men så lätt lämnar naturligtvis inte LO ifrån sig kontrollen över fackapparaten. Respektive förbundsledningar (med vetorätt och allt...) skall naturligtvis "godkänna eventuella stridsåtgärder...". Men rent

juridiskt kan vi hur som helst inte dömas till böter av arbetsköparna, om vi väljer att gå ut i strejk fr.o.m. 17 apr.

Blir då vår slutsats att agitera för aktioner typ "generalstrejk"? Nej, knappast. Det finns helt enkelt en alltför lokalt begränsad militans och uttryckt enighet för det.

Vår linje måste därför vara, att lokalt söka utveckla ett så stort tryck som möjligt på "våra" förhandlare, för att några snuspengar typ de LO och SAF lagt fram som bud kommer vi definitivt inte att acceptera.

INGA REALLÖNESANKNINGAR!
STANDIG LÖNEKAMP!

VI HAR FLYTTAT! HAR DU?

Oroväckande stora delar av Tidningen ARBETARMAKT:s prenumeranter tycks vara en nomadisk skara människor.

Det har förorsakat dom kamrater som jobbar med tidningens prenumerantregister en hel del extra-arbete.

Hjälp dom, Kamrat! Har du flyttat? Meddela oss då detta på din avsedd blankett, som finns att hämta på posten.

VAR NYA ADRESS: Tidningen ARBETARMAKT
Box 9028, 102 71 STOCKHOLM.
NYTT TELEFONNUMMER: 08/ 68 46 79.

ÄR DAGHEM BRA FÖR BARN?

Daghemmen kommer för lång tid framåt att vara den institution förutom familjen, som uppfyller den nödvändiga barn-tillsynsfunktionen. Genom att många barn, främst ur arbetarklassen och från de lägre mellanskikten, vistas större delen av sin vakna tid där, kommer denna miljö att ha stor betydelse för dessa barns hela personlighetsutveckling.

Daghemsmiljöns påverkan på barnen har stor betydelse för hur kampen för ett socialistiskt samhälle kommer att utvecklas. De barn som nu växer upp kommer att deltaga i kampen och får kanske också uppgiften att organisera samhället efter socialistiska principer.

En fördjupad diskussion och analys av barnuppfostrans mål och medel; vilka värderingar som bör ligga till grund för uppfostran och möjligheterna att förverkliga dessa är nödvändig.

Makt!

Människans levnadsbetingelser bestäms av produktivkrafternas utveckling och de förhållanden under vilka produktionen sker. För att kunna förändra det livsmönster som de kapitalistiska produktionsförhållandena pressar in människor i, måste makten över produktionsmedlen tas ifrån kapitalisterna. Detta är nödvändigt, men inte tillräckligt, för att nå målet med socialismen - kommunismen; "av var och en efter förmåga - till var och en efter behov". En förutsättning för att detta mål ska kunna nås är att de som producerar, dvs. arbetarklassen, också har kontrollen över produktionsmedlen. Genom kollektiva beslut i arbetarråd och liknande avgörs hur de verkliga behoven kan tillfredsställas med hänsyn till naturens och produktionsmedlens resurser, arbetsmiljö, arbetstakt osv. Dessa arbetarråd ska också fungera som kontrollorgan för att fattade beslut också följs av dem som väljs till olika uppgifter inom samhällsorganisationen.

Ny människa!

För att denna organisering ska kunna fungera, krävs egenskaper hos människan som minst av allt uppmuntras av det kapitalistiska samhället, där en viktig del av det ideologiska förtrycket består i att överlämna allt ansvar till experter, och att acceptera den roll som man tilldelas utan att ifrågasätta dess funktion.

I de försök som görs att definiera den "socialistiska människan" betonas egenskaper som solidaritet, kollektiv ansvarskänsla, oegennytta, osjälviskhet. Ett uppgivande av individen för kollektivet. Socialismen ska innebära en frigörelse av människan. Ingen strävan efter att störta ett förtryckande samhällssystem för att underkasta sig nya förtryckarinstitutioner. En verklig frigörelse kan aldrig uppnås genom en fostran till oegennytta, ett undertryckande av sina egna behov för "saken". Frigörelse innebär att ha kontroll över och möjlighet att påverka sina livsbetingelser, att känna trygghet och kunna använda sina skapande resurser. Genom att uppleva sig själv som en självständig del av en helhet och förstå sin betydelse för helheten, blir förutsättningen för det egna självförverkligandet samverkan med människor och natur. Verklig solidaritet och kollektivt ansvar är inte en uppoffring utan en nödvändig och självklar levnadsprincip för den egna utvecklingen.

Skärpt kontroll!

En uppfostran efter socialistiska principer och värderingar är en omöjlighet i ett kapitalistiskt samhälle. Men genom att analysera den målsättning staten har för uppfostran på daghemmen kan man ta tillvara och förstärka de drag som gynnar de socialistiska staternas framväxt.

Hittills har daghemspolitiken främst varit en fråga om reglering av barntillsynen efter samhällets behov av kvinnlig arbetskraft. Men uppväxtniljöns betydelse har alltmer börjat uppmärksammas. En barnstugeutredning tillsattes 1968 (1), hösten 1974 antogs en urvattnad version av BU-68:s betänkande. Ett led i den demokratiska utvecklingen enligt socialdemokraterna: alla barn ska få lika möjligheter oavsett miljö. Men med kunskap om socialdemokraternas politik i andra frågor är det tveksamt om detta är den storslagna satsningens verkliga funktion.

Tron på en ständigt ökad välfärd och jämlikhet börjar svikta. Staten behöver förstärka sin ideologiska kontroll för att försöka hindra samhällets upplösning.

Utredningen

Barnstugeutredningen består av två delar. En pedagogisk del och en del som behandlar de organisatoriska och strukturella konsekvenserna av denna politik. Motsättningarna inom ett kapitalistiskt system, där man skryter med sin demokrati och allas medbestämmanderätt, har fött fram en skapelse med relativt radikal målsättning och en rekommendation att organisera barntillsynen så att målsättningen uppfylls i så hög grad som möjligt.

Resultatet visar hur de ekonomiska intressena helt dominerar även daghemspolitiken. Tillgången på daghemspplatser kommer inte att öka nämvärt. Fortfarande blir barngrupperna för stora, personalstyrkan enkönad och för liten, buller och stress nu liksom förr.

Men barnstugeutredningen kommer inte att försvinna helt spårlost. Dels sätter många sk. medvetna föräldrar likhetstecken mellan kravet på bra daghem och att barnstugeutredningens målsättning ska uppfyllas. Fronter har bildats där de krav man ställer överensstämmer med BU 68:s krav på en bra miljö för barn.

Dels används den i utbildningen och fortbildningen av förskolepersonal pga. att den innehåller en grundlig genomgång av teorier och arbetssätt. Många "engagerade" förskollärare kommer att anstränga sig till det yttersta för att kunna nå upp till målsättningen trots sin omöjliga arbetssituation.

Barnstugeutredningens målsättning delas upp i tre delmål, vilka samverkar med varandra. Delmålen bestäms av den

Dessa för barnuppfostran nya tankegångar har många positiva drag. Den påverkan som barnet utsätts för ses inte som en negativ faktor som man ska neutralisera så mycket som möjligt. (Jämför skolans "objektiva" undervisningsnorm!) Man konstaterar att påverkan sker genom de vuxnas beteende, genom den miljö barnet möter, genom samhällets sätt att fungera. Denna påverkan är en bestämmande faktor för barnets utveckling!

Fördelen med daghemsvistelse är att barnet kommer i kontakt med en betydligt större mängd människor, både vuxna och barn, än det vanligen gör i hemmiljön. De grundkunskaper om sig själv och andra som barnet skaffar sig under de första åren, bör bli djupare och mer nyanserade om det är fler människor än en eller två som barnet kan pröva dem mot. Särskilt om man som i förskolan speciellt skall uppmärksamma denna inläring. Förskolan ska ge barnen vissa kunskaper om grundläggande begrepp i naturen och samhället. Det viktiga är inte att barnen ex.-vis lär sig att räbbla räkneorden, utan att barnet lär sig en metod för att lära: ATT genom egna kritiska iakttagelser komma underfund med en företeelses egenskaper och samband mellan olika företeelser, för att på det sättet förstå ett begrepps innehåll.

Kritik

utveckling barnen genomgår under de första sex åren. Förskolan ska ge förutsättningar för: jagutvecklingen, utvecklingen av kommunikationsförmågan, begreppsutvecklingen. Arbetssättet för att förverkliga dessa mål ska läggas upp efter en dialogpedagogisk modell. Man utgår ifrån att individen aktivt söker sig kunskaper i konfrontation med miljön. Hur barnet utvecklas beror därför på, förutom dess fysiska förutsättningar, den miljö som barnet gör sina erfarenheter i. Det sätt på vilket andra människor bemöter barnens behov och vilka värderingar och attityder dessa har, påverkar barnets sätt att utforska omvärlden. Man poängterar hela tiden samspelet mellan barnet - fysisk miljö - andra människor - samhälle.

Kritiken mot BU-68 är främst att den (naturligtvis) inte ifrågasätter detta samhällssystems ramar. De grundkunskaper och den metod att lära som förskolan ska förmedla kan man säga är de "redskap" barnen kan använda att utforska omvärlden med. Det kapitalistiska produktions-sättet bestämmer hur denna omvärld ska se ut. Om barnet möter en miljö där man accepterar dessa ramar, där var och en gör sitt bästa att uppfylla den roll som det kapitalistiska systemet tilldelar en och de gränser man tvingas sätta för bar-

net pga dess omognad (ett barn får inte hoppa ner från sjunde våningen även om det skulle vara ett led i att utforska omvärlden) istället för att vidgas, alltså snörs åt genom skola och senare arbete, är risken stor att barnen använder sina redskap att söka efter personlig frihet och framgång på ett sätt som gör att de undviker att konfronteras med dessa ramar.

BU-68 talar vackra ord om vikten av att känna till grundläggande begrepp om natur och miljö. Men syftet med denna inläring är i första hand att barnet ska få lättare att hänga med i skolundervisningen. I den villråddighet som många av daghemmens personal upplever inför det nya synsättet och dess större krav det ställer på dem, tas detta tacksamt upp som något konkret att haka fast vid. Särskilt som "skolarbete" har högre status än att vara "lektant". Företag som sysslar med skolmaterial och liknande ser här en ny marknad öppna sig och daghem och lekskolor översvämmas nu av färgglada tjocka kataloger med "pedagogiskt material". Genom detta pedagogiska material och inriktningen på skolans behov förändras betydelsen i den "metod för att lära" som förskolan ska uppmuntra. Barnets intresse styrs in på områden begränsade av de möjligheter materialet ger möjlighet till. Materialet begränsar också de slutsatser barnet kan dra av olika fenomen. Den vuxna ska göra frågor för att stimulera barnet och tanken är att genom dessa frågor få barnet att dra en bestämd slutsats. (ex.vis ett experiment med föremål i vatten ska leda till slutsatser om vilka material som flyter respektive sjunker. Upptäckter som att träbiten gungar så mysigt på vägorna eller att matskeden kan bli ett bo till en liten fisk negligeras.

Slutsatsen av denna kritik av Barnstugeutredningens målsättning kan sammanfattas på detta sätt: Den skulle kunna ge barnen större möjligheter att utforska omvärlden än tidigare synsätt. Man måste dock vara vaksam för samhällets neutraliserings- och uppsagningsmekanismer för radikala idéer.

Om barnets uppfostran ska leda till solidaritet med andra och att bidra till att det förtryckande samhällets ramar sprängs, måste barnet få vara med om att människor ifrågasätter kapitalisternas rätt att bestämma över våra liv, och att de är beredda att kämpa för sina rättigheter. Kampen för socialismen måste föras på alla områden.

Fortsatt diskussion

Detta är artikelförfattarens egna synpunkter om vad som sker med barnen och vad socialismen borde innebära. Tanken är att den skulle kunna vara en inledning till en diskussion om mål och metoder i barnuppfostran.

Artikeln har begränsats till en kritik av förskolans pedagogiska innehåll. Mycket finns att diskutera, t ex om daghem i sig är en vettig institution även i ett socialistiskt samhälle, om den "anti-auktoritära" uppfostran kan leda till en socialistisk människa, om den pressade situation som arbetarklassens föräldrar lever i och som förhindrar deras möjligheter att studera de goda råd barnexperter av skilda slag öser över dem. Kritik och fortsatt diskussion önskas för att komma fram till vilka konkreta krav som bör ställas för att inordna även barnuppfostran och daghemmens funktion i kampen för ett socialistiskt samhälle.

Lis

NOT:

1. Barnstugeutredningen finns som bok: "Förskolan", utgiven av Allmänna Förlaget, Stockholm.

NYA RÅDSMAKT: FAMILJENS «TRYGGA HAMN»

RÅDSMAKT
TEORETISK
ORGAN
FÖRBUNDET ARBETARMAKT

Prenumeration (4 nr) 15:-
Stödprenumeration minst 30:-
Pg. 87 99 69 -4 RÅDSMAKT
Box 31 102
400 32 GÖTEBORG

RÅDSMAKT nr 6-7

"Familjen är samhällets hörnsten. Samhället stötar samman om hörnstenarna för samhällsbyggnad och samhällsgemenskap rycks undan".

"Det samhällssabotage som nu bedrivs mot hem och familj måste stoppas!"

Så står det att läsa i KDS' tidning *Samhällsgemenskap*, och så gnölar andra borgare med den, när barnmisshandel, droger och sniffning bland tonåringar och ännu yngre, äktenskaplig psykisk misär osv., inte längre kan gömmas och glömmas. Och många tror dem.

Men de som drar sådana slutsatser ur resultaten av den ökade utsugningen, den stegrade stressen och hetsen vänder saken upp och ner. Hetsen och utsugningen kräver sina offer också i familjens "trygga hamn". Också bland de yngsta. Men offren krävs inte *trots* familjinstitution utan på grund av den, i enlighet med dess egen inre utveckling.

Faktum är att den borgerliga familjideologin sällan varit så nödvändig för kapitalismen som nu. Småborgarnas familjeideal har under 1900-talet trängt in i allt bredare skikt av proletariatet. Men samtidigt tillåter inte kapitalismen att arbetarfamiljen lever i enighet med dessa ideal; samtidigt är idag tom den konstlade gemenskap en kärnfamilj kan erbjuda i vägen för kapitalet.

Ur den här situationen med en uppsplittring av individer, i motsättning till den gulliga familj borgarna och reklam- en talar om, växer vilshenhet, kontaktlöshet och psykiska störningar. Både det alternativ kapitalismen predikar och det den ger i verkligheten är falska. Isolerade individer är inte friare än sådana som lever i den trånga familjen, kärnfamiljen är inget botemedel mot främlingskapet och isoleringen. Mot *båda* dessa står en kollektiv samlevnadsform, en större enhet som varken stänger inne eller ute.

STALINISTERNAS FAMILJESYN

Revolutionärer har sedan de s.k. utopiska socialisterna, i synnerlighet Fourier, fördömt den borgerliga familjen, med dess förtryck av främst kvinnan och barnen. Marx och Engels byggde vidare på denna tradition. Samtidigt har borgare, präster och mörkermän av alla slag ivrigt försvarat den auktoritära, monogama parfamiljen. Gränsen mellan en reaktionär och revolutionär syn verkar klart dragen.

Men familjen har varit ett känsligt ämne inom den rörelse som kallat sig "revolutionär". Mao-stalinisterna är skräckexemplet. Okunniga som de är om den verkliga revolutionära rörelsens historia inbillar de sig att allt tal om dessa frågor är ett modernt påfund av främst "degenererade", "fraseradikala" rörelser och personer i USA, och klamar sig vid den gamla trygga puritanismen hos Lenin, Stalin och Mao. Den radikala traditionen i frågan om kärnfamiljen, sexuell frigörelse och kvinnans frigörelse som vi verkligen har i Sverige, genom främst den ung-socialistiska rörelsen och pionjärer som Elise Ottesen-Jensen och Hinkel Bergegren vet de antagligen ingenting om eller vill helst glömma.

Idag vacklar stalinisterna mellan två positioner - antingen brister de ut ihängivna försvarstal till den borgerliga familjens ära (att det står annorlunda i Kommunistiska Manifestet får de förtränga - för kritiska klassikerna vågar ju de arma dogmatikerna inte. Hellre en personlighetskylvning än en spricka i auktoritetstron), eller också tiger de skamset och låtsas att frågan inte existerar. Våra hemmastalinister väljer i allmänhet den andra vägen, dvs. håller käften.

De tror sig ha kommit på ett universalbotemedel mot obehagliga frågeställningar om familjen, sexualiteten och auktoritär uppfostran, och annat som berör "deras eget kära jag". De kallar sådana frågor *sekundära*. För dom är det småborg-erligt att som Förbundet Arbetarmakt spilla tid på sådana här frågor. Hur mycket större insats gör man inte genom att kräva "25 öre mer i timmen-framåt mot den socialistiska revolutionen!"

TASKIG ANALYS

När den här rappakaljan kommer från öppet stalinistiska grupper förvånar det oss inte. Det är fullt i enlighet med deras politik i övrigt och deras syn på socialismen. Det är däremot värre när grupper som kallar sig antistalinistiska då och då trillar i samma fälla. Vi ska ta ett litet exempel, som samtidigt illustrerar nödvändigheten av att propagera kring "vardagslivets" frågor.

I Förbundet Kommunist:s tidning *Arbetarkamp* publicerades i våras en artikel om kvinnokampen. I den anklagades bl a den socialistiska kvinnoorganisationen Grupp 8 för att "ta upp sexfrågan som en av sina största frågor. Men arbetarkvinnor reagerar väldigt lite på det könsförtryck som tar sig uttryck i FIB/Aktuellt och Lektor... först måste vi ta upp kampen mot det ekonomiska, politiska och sociala förtrycket." Felaktigheten i detta resonemang är uppenbar. För det första tar artikeln inte upp *varför* arbetarkvinnor reagerar så lite - det beror förmodligen på det sexuella förtryck kvinnan,

vänt sätt kan inget förtryck bekämpas om de förtryckta inte är medvetna om förtryckets *alla* former; ekonomiska, politiska, sociala och sexuella. Rådsmakt 6-7 tar upp familjens funktion och det sexuella förtrycket. Vi anser detta nödvändigt för att kunna förstå den ideologi den härskande klassen sprider och upptäcka vägar att bekämpa den. Vi måste känna fienden för att krossa honom. Och med "vi" menar vi inte bara Förbundet Arbetarmakt eller den "revolutionära eliten". Vi menar arbetarklassen och alla andra som har intresse av att krossa det kapitalistiska samhället.

Den åsikten verkar tyvärr inte delas av de s k antistalinistiska organisationerna FK och RMF. Den senare förklarar då och då, när det är fördelaktigt, hur viktigt det är att djupgående analysera frågor om sexualiteten, barnuppfostran och kvinnoförtrycket, men avhåller sig nogsamt från att låta dem stjälja tid, ansträngning eller trycksvärta från viktigare saker. Man kan ta upp dessa frågor när man vill göra intryck på Grupp 8:or, forskollärare och andra intressanta "mellanskikt" - från arbetsplatstidning-

Artiklarna i Rådsmakt 6-7 behandlar denna familjs funktioner i det kapitalistiska samhället, och försöker se hur kapitalismens övermognad gör att kärnfamiljen, en av kapitalismens egna institutioner, idag blir mer och mer ett offer för kapitalismens inneboende motsättningar. Samtidigt kan kapitalet inte erbjuda något alternativ till kärnfamiljen än en outhärdlig och i längden ohållbar splittring.

Den "tyngsta" artikeln i detta nummer av Rådsmakt, av signaturen KK, får inte bedömas separat utan måste ses tillsammans med Secombes artikel, då KK medvetet valt att ta ganska lätt på vissa frågor i medvetande om att dessa tas upp desto utförligare av Secombe. De kompletterar alltså varandra. Secombes artikel är något av ett pionjärarbete, därigenom att hon tar upp och analyserar hushållsarbetet med utgångspunkt från den marxistiska värdelektion, något som oss veterligt aldrig skett tidigare, trots att de teoretiska redskapen härför funnits tillgängliga i hundra år.

KK:s artikel uppfattar vi på redaktionen som ett mycket värdefullt bidrag till debatten om kvinnans frigörelse, barnens frigörelse, den sexuella frigörelsen och framför allt till frågan om familjen. Det främsta värdet ligger i *föreningen* av ett klart marxistiskt perspektiv och förtrogenhet med marxistisk analys och begreppsapparat å ena sidan, och en kunskap om förtryckets psykologi å den andra. Det är en kombination som vi sannerligen inte sett allför mycket av tidigare när dessa frågor ventilerats.

POLITISERA VARDAGSLIVET!

Det främsta bålverket mot alla försök att sprida borgelig ideologi i "vänster"förklädning är naturligtvis en grundlig och omfattande analys av hela det problemkomplex som rör revolutionen av vardagslivet. Men varken vi eller någon annan har någon sådan "färdig" analys, inte heller några "färdiga" svar på hur revolutionen av vardagslivet konkret ska genomföras i alla detaljer. Vad vi hoppas att göra med detta temanummer är att starta en seriös diskussion, inom och utom vår egen organisation, som för den revolutionära politiken framåt. Vi hoppas röja undan något av den bråte (önsketänkande, sektarism, dogmatism och hämningar) som ligger i vägen för en allvarligt syftande debatt. För utan en medvetenhet om de "privata" frågornas innebörd och betydelse är inget medvetande kommunistiskt. Utan en revolution av vardagslivet är ingen revolution socialistisk. Vi måste politisera vardagslivet, och inte låta borgarskapets ideologimakare husera ostörda i viktiga delar av våra liv.

RÅDSMAKT:S redaktion

och framförallt arbetarkvinnan utsätts för från sin tidigare barndom.

För det andra, och det viktigaste, tar artikeln upp den bland arbetare i det borgliga samhället förhärskande ideologin som ett bevis för att verkligheten är sådan som denna ideologi beskriver den.

KÄNN DIN FIENDE!

Vår uppgift som marxister är att göra en vetenskaplig analys av objektiva förhållanden. De subjektiva uppfattningar som dominerar inom arbetarklassen är en del av dessa objektiva, verkliga förhållanden, men det innebär inte att *innehållet* i dessa uppfattningar är sant. Att likställa verkligheten med den bild ideologin målar upp av den, är ingenting annat än intellektuell lättja och feghet. Att människor inte är medvetna om att de utsätts för förtryck är inget bevis för att de inte är förtryckta! Tvärtom; det djupaste och det svåraste förtrycket är det som de förtryckta betraktar som "sakernas naturliga tillstånd".

Varje förhärskande klass måste förankra sin maktställning i de förtryckta medvetande för att kunna härska. På om-

arna är de bannlysta (och sällsynta är de överallt). Hur var det den mindre subtila, leninistiske trätobroder uttryckte det: Det sexuella förtrycket intresserar inte arbetarna...

Vi i Förbundet Arbetarmakt anser att en marxistisk organisation måste utarbeta och sprida analyser som spänner över alla det kapitalistiska samhällets sektorer, och integrera dem i sin verksamhet. Vi anser att *hela* denna analys är nödvändig för arbetarklassen, dvs den klass som ska leda den socialistiska revolutionen.

Det är alltså nödvändigt för en revolutionär organisation att utforma en politik som täcker frågor av typ drogmissbruk, ungdomsarbetslöshet, splittring mellan män och kvinnor inom arbetarklassen och reaktionära strömningar bland arbetare. Dessa frågor hänger ihop med frågan om familjen. En förutsättning för en korrekt politik är då att skaffa sig en övergripande teoretisk och praktisk förståelse för familjens funktion i dagens patriarkaliska och kapitalistiska samhälle.

Vad menar vi då med "familjen i dagens samhälle", eller "den patriarkaliska familjen"? De allmänna drag som utmärker den patriarkaliska kärnfamiljen är att den:

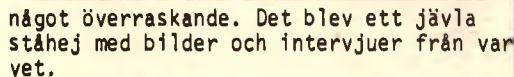
- är en mycket liten enhet. Den innehåller två vuxna av olika kön och deras eventuella icke-vuxna barn, dvs högst två generationer.
- parbildningen är avsedd att vara livslång och - åtminstone för kvinnan - monogam. Sexuella relationer utanför kärnfamiljen tolereras på villkor att de fördöms.
- samlivet mellan makarna är den enda sexualitet som accepteras inom familjen. Barnens sexualitet förträngs mer eller mindre starkt. Sexuella känslor och handlingar mellan föräldrar och barn anses helt tabu.
- barnen är ovillkorligen underordnade föräldrarnas auktoritet i hela den utsträckning de inte av egen kraft lyckas hålla sig undan den.
- ett strikt rollmönster och en stereotyp arbetsfördelning gör att mannen och kvinnan görs främmande för varandra. Mönstret fortplantas till barnen. Arbetsfördelningen är sådan att kvinnan blir underordnad mannen.

I förra numret av Arbetarmakt (nr 3/75) redogjorde vi för Broströmskoncernens kris och (s)-regeringens ovilja att avslöja den kris som nu hotar försätta Eriksbergs Mekaniska Verkstad i konkurs. Arbetarmakt har talat med en kommunistisk varvsarbetare, Edvard, som jobbar på Eriksberg, och fått hans syn på den uppkomna krisen.

Edvard: Det är ett försök från Broströms-koncernen att få statliga subventioner, att få staten till att gå in och ta ansvaret. Broströmskoncernen har försökt detta tidigare, men då blivit nobbade. Saléns gjorde ju en bra affär på statens inträde i Götaverken. Det är naturligtvis tryggt för företagen om staten kan garantera vinsterna för dem.

Edvard: Dom borgerliga tidningarna har ju snackat om att skära ner arbetsstyrkan med 40%, dvs. 2 000 man. Det skulle innebära en avsevärd fördel för de övriga varven (Götaverken-Arendal) i fråga om tillgången på arbetskraft. Det är inte troligt att alla skulle få jobb, utan varven skulle kunna välja och vraka.

Edvard: Efter semesteren -74 började fackstyrelsen sprida vissa rykten utåt. Fackstyrelsen fick ingen information på bodelagsstyrelsemötena om planeringen. På ett fackmöte under hösten skulle man komma med information om "Eriksberg och framtiden". Där fick man inte reda på någonting, facket visste inget heller. När sedan krisbeskeden började rasa in, så var det

Edvard: Jo, Broström har insett, att varvssidan inte lånar sig längre och därför fört över sina resurser till redersidan. Ett exempel är köpet av ett holländskt rederi för 400 miljoner kr. Men först mjölkar de ut så mycket de kan ur Eriksberg, bl a genom att koncernen beställer båtar av varvet till förlustpriser, t.ex. 250 000-tonnaren Svealand. Eriksberg gör också stora valutaförluster genom att fordringarna hos redarna är

AN: Vad säger du om larmartiklarna om att inga löner skulle betalas ut efter april?
Edvard: I samband med det här gick facket ut och deklarerade att företaget skulle ta ansvar för arbetarna, som om kapitalisterna någonsin tar för "sina" jobbare. I samma veva som den statliga kommissionen tillsattes så blev det tyst med snacket om lönerna. På någon löpsedel stod det att oljemiljardärer skulle fixa lönerna, på jobbet skämtades det om "Kuwaits Mekaniska Verkstad".
Facket gav ju larmrapporter till staten redan i höstas, men industridepartementet körde med "låt gå" politik. När sedan fak-

Edvard: Det är främst på Lindholmen som sådana rykten har gått. Jag tror inte det blir någon total strejk, däremot är det möjligt att dom "lokala" strejkerna, dvs. dom strejker som är på olika avdelningar och som inte kommer ut till allmän känedom, kommer att öka. Snacket från facket's sida om att jobbarna är väldigt oroliga har inte någon verklig grund! Dom flesta är medvetna om att någon verklig trygghet har man inte var man än jobbar!

Trots att arbetare protesterat hos det lokala facket, har facket av ren och skär rädsla för kommunisters agitation i remissgrupperna, helt enkelt inte vågat starta fler remissgrupper. De grupper som har dragits igång har i stort sett bestått av "invigda" (läs sossetrogna) skaran av ombudsmän och fackföreningsfunktionärer.

Ja ska vi tro remissens direktiv, så ska LO nu sammanställa svaren (vem kont-

Vi strövar upp mot ingången, och den typiska nöjesfältsatmosfären kastar sig över oss. Härutanför planket är det dunkelt, enskasta röster skränar ekande mot de kala väggarna på väg till eller från färjan, och långt därframme skimtar ingångens roterande reklampelare. Från andra sidan planket hörs rasslet från berg-ochdalsbanan, sprakandet från den elektriska go-cartbanan, skriken från spöketuset och det allmänna stojet från fulla alierade människor. Det skrik och stoj vi vill delta i av hela vårt hjärta för att få ut något av kvällen.

Komna till den intensivist upplysta ingången, som nästan slår lock för ögonen, pröjsar vi våra fem spänn per skalle och går in. Livet är i full gång. Överallt en massa skrikande, skränande människor, som är lika fulla som vi. Jag står stilla ett ögonblick, och känner mig som en kamera med långsam film, som är tvungen att hålla slutaren öppen så länge, att alla människor blir suddiga streck och skuggfigurer medan hus och blomrabatter syns knivskarpt.

Folk kastar bollar, skjuter luftgevär, åker karusell, köper popcorn, smygsuper, drar i enarmade banditer, köper lotter, går på sexshow, åker radiobil, går i snökärl, läker konu som om det vore de

På en soffa ligger en tjej avsvimnad, en kille spyr bakom en knut. Vid utedansbanan virvlar folk runt till dragspel och saxofon. Allt är kaotiskt, överkligt, absurd och sker i ett oerhört tempo. Köerna till pubarna är långa, och vakterna har fullt sjå att hålla ordning på alla som vill slå ner dom. Smocken hänger i luften.

Skräret och upphetsningen gör oss förvirrade. Vi vet att många är ute på valborgsmäss, men så många trodde vi ändå inte. Vi banar oss väg genom den pulserande folkmassan, trängs med en massa andra fulla individer fram till en av ölpubarna.

Efter ett tag kommer vi innanför dör-
rarna och står och trängs för att komma
fram till disken, där den begärliga va-
ran finns. Eftersom murarna mellan oss
och de andra främlingarna är tillfälligt
nedbrutna tack vare spriten, så kommer
vi i snack med dem som står runtomkring.
En kis framför oss i kön svär över att
det går så långsamt för att få lite
bärs.

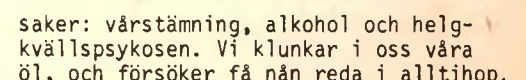
- Fy faan vilket jävla hundliv! säger Botvid till grabben. Här sliter man hela veckan för att få stålar, och sen när man ska sätta sprätt på dom så får man vänta så länge att man tröttnar!!

- Ja, men det är för helgerna man lever! Lördan är den lilla morsten man kämpar för. Va faan köpte jag inte ut mer sponken för???

Vi garvar åt honom, och väntar tålmodigt på vår tur. När vi äntligen fått vår öl, så uppstår problemet att balansera sig fram mellan massorna utan att ramla, utan att spilla de dyrbara dropparna, och att hitta någonstans att sitta. Det finns inga bord i närheten av disken, så vi går en trappa ner för att kika där. Lika fullt! Men genom en öppen dörr i slutet av lokalen skymtar lediga bord, i och för sig enkla, men ändå bord. Vi styr stegen dit, sjunker ner vid ett bord, och finner att vi sitter utomhus på terrassen.

Som teaterpublik sitter vi vid våra
glas och ser mänskliga varelser flimra

vevad med femdubbel hastighet. Skymning-
en blandas med neonljusen och myslyset
från verandan, och ger en överklig lys-
ter åt alla ljusa värkläder som skymtar
förbi, döljande en person berusad av tre

Aldrig någon stillhet, aldrig ett tec-

Men på att hetsen lägger sig. I en ständigt ström med aldrig sinande hastighet, flyter människorna förbi. Dom är här av samma skal som vi. Mänsklig kontakt. Dom kommer nog att bli lika besvikna som vi. Här finns ingenting utom konsumtion av "glädje". Dom glittrande ljusen bländar oss, och bygger på berusningens glädje. Men långt inom mig ser mitt nyktra jag vilken diskbänksfasad som hela omgivningen utgör. Ljuset, kaoset och kommersen döljer människorna för varandra. Vi har fått ett nytt skal att krypa bakom. Det här är ett nöjesfält! Då ska vi faan i mig ha roligt också!! Om jag så ska piska fram glädjen. Gosse!! Det här är Valborgsmässoafton, första vårdan, fyra dar ledigt och du är fuuuUUULLLLLLL!! GLADJE!! LYCKA!!! baksmälla! HALL KAF-TEN OCH DRICK UR!!!!!!

TEN OCH DRICK OR.....

(ur Den berusade ängeln,
Veermeeri Absolutisti)

När ölen tog slut, beslutade vi oss för att ta lite frisk luft, en färjetur, och Gröna Lund. På starka, stadiga ben kommer vi ut på en darrig gata, som kryssar hit och dit och ibland är helt försvunnen. Vart tog vägen vägen??

Dom vita strecken innan färjeläget rör sig också oroväckande häftigt, när vi korsar dom för att köpa biljetter till färjan som FAR gunga, och in i den fulla sittsalongen, som luktar festkväll. Cigarrettrök, tvål, parfym, rakvatten, sprit och förväntan. Luften är tjock av återhållna livsbegär, som aldrig vill komma fram helt och hållet, hur mycket sprit som än försöker hjälpa fram dom.

Någon fiskar upp sitt dragsegl och river av "Viggen", och några par börjar dansa. Vi går ut på fördäck, och jag står där bredbent för att inte ramla omkull, och insuper den svala kvällsluften i djupa andetag. Katarinahissen och Konsumfasaden glider förbi, medan färjan lojt rör sig mot den saltmättade havsbrisen. Färjan stävar förbi Skeppsholmen, och ljusen från Gröna Lund syns. Berg- och dalbanan, Utsiktstornet, Pariserhjulet. Allt ligger i ett skimrande ljus som ett enda stort löfte. "Kom och roa dig här! Här finns det liv. gemenskap och glädje!" tycks ljusen säga. Ändå vet jag innerst inne att det är en stor bluff.

